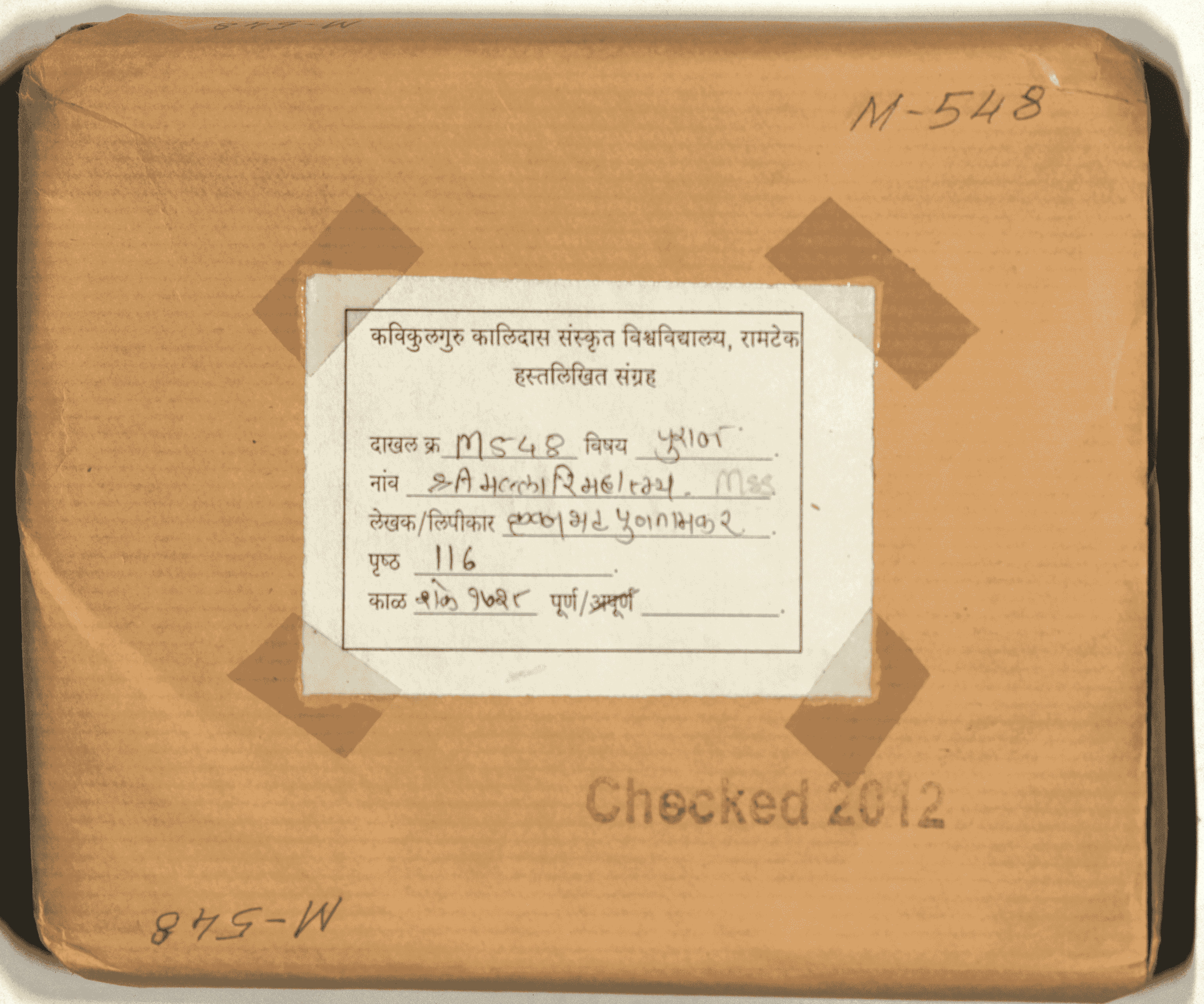

कविकुलगुरु - कालिदास - संस्कृत - विश्वविद्यालयः

M-548
कविकुलगुरु कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालय, रामटेक
हस्तलिखित संग्रह
दाखल क्र M548 विषय पुराण
नांव श्री मल्लारि महात्म्य. Mss
लेखक/लिपीकार
पृष्ठ 116
काळ पूर्ण/अपूर्ण
Checked 2012
M-548

Complete

॥इतिश्रीमल्लारिमहात्म॥

॥प्रारंभः पत्रे संख्या ११५॥

शिव
१

श्रीगणेशायनमः॥ हरिः ॐ॥
वाग्वल्लीपल्लवोल्लोलसरा
गकरभासुरं॥ गजास्यसुंद
रं वंदे हंदारकगणार्चितं॥१॥
विघ्नेशचरणांभोजमक
रंदाद बींदवः॥ सिंचंतुभा
रतीवल्लीनतानां वदना
लये॥२॥ कैलासाचलेचू

राम
१

ल

डामणिसुंदरमंदिरे॥ पप्र
च्छ पार्वतीकांतं रहस्यानं
दसुंदरं॥३॥ श्रीपार्वत्युवाच॥१
प्रियंकिंदुर्लभंलोके किमा
श्चर्यंकरं परं॥ क्षेत्रंतीर्थंस
दानं णांभुक्तिमुक्तिफलप्र
दं॥४॥ भवतारणकेनत्वं
सर्वेषांसुलभः सदा॥ कै

शिव
२

त्रैतैस्त्वं समाराध्य: कथयाशु मम प्रभो ॥ ६ ॥ श्रीत्रिविक्रम उवाच ॥ पुरा कृतयुगे काले त्रिपृथ्वीयान्मुनीश्वरान् ॥ सनत्कुमारो कथयेत् दु:खदारिद्र्यपीडितानृद्धा ॥ तस्मै त्वं तीर्थमप्येकं मुक्तिमुक्तिप्रदं शिवं ॥ अधिष्ठितं मया देवि वया च ह्रूपयाननेणा ॥ ७ ॥ तद्वक्ष्यामि महादेवि प्रेमणा ।

२

तव वदानने ॥ सनत्कुमार उवाच ॥ पुराधर्मस्तुताः सप्तमणिचूलंगिरिं गताः ॥ तपस्ते पुस्तदातीत्रमेकाग्रहृदयस्थिताः ॥ ८ ॥ शांता दांता: सदाचाराः सदाराः सपरिग्रहाः ॥ आश्रमे रमणीये स्मिन्वृक्षवल्लीं [illegible] कुले ॥ ९ ॥ शांतवैरमृगव्याघ्रवृंदासमाकुले ॥ सर्वर्तुफ

जल

शिव
२

लसंपूर्णी कर्दं कीडंदुमंडी
ते॥ ॥रसालस्य लोल्लोलत
रुणारुणपल्लवे॥ सुच्छाय
शी तलप्रांते मयूरा वलिकू
जिते॥ ॥कदाचित्तत्र मक्तो
देव्या दैत्यराजः समागतः ॥ज्वा
लाकरालवदनो राक्षसैः प
रिवारितः॥ ॥उदग्रकर

२

वालाग्रधाराछिन्नमहीरुहः॥१३
पदातिरथनामाश्वघोषव्या
कुलितामरः॥ ॥लोहसन्ना
हकिरणैर्मिश्रिताकांशु
मंडलः॥ आश्रमास्तेन विध्व
स्ताः समस्ता अपि विस्तृताः॥ ॥
आक्रांतास्तद्वस्तुगाः सोम
र्षैः कुंजरैः करैः॥ लोललीला

१४

सस्य सैन्याश्व
कुंजरैः॥१५

शिव
४
२-ची

मूलचरणेर्घटीयंत्रावल्लीर्हि
तो॥ ॥कुटुंस्छावूहयस्ते
षांविष्टाम्नैर्निषेविताः॥ ॥वि
दार्यदेवतायाकुसुमानि
महीरुहां॥ ॥पूजावेदी-
षुरम्यासुप्रानकेत्कीश्च
कारसैः॥ ॥जहौतत्दाश्रमप
दंसौदर्यंदुःखतोनिजं॥ ॥

४

मुदंवसघोविद्राक्तायास्तरूण्याइ
वतत्क्षणात्॥ ॥निपेतुःशाखानांशाखा
पत्रकीर्णमहीतले॥ ॥येदा
नाप्रिवशांखेनम्रस्तानांशुतत्राः
हृताः॥ ॥बटवःपटवोध्यायैस्फू
र्जत्तर्जनितर्जिताः॥ ॥हृताःका
मदुघागावोयाज्ञियाःपीवरो
घसः॥ ॥व्याकुलीकारयामास
रांतादांताःपतिव्रताः॥ ॥२२

द्विर
२
१२

शिव
५

षयः कंठपाशाद्यैर्बध्वावापीषु
मज्जिताः ॥२१॥ इतिदुःखाभिभूतास्ते
गतेतस्मिन्दुरात्मनि ॥ ॥ किं
कुर्मः क्व च गच्छामः क्व वसामः
सुदुःखिताः ॥२२॥ कं विभुं कथयाम
मोघविभुः कः पालयिष्यति ॥२३॥
॥२४॥ कृतमस्मात्पिरतुलं दुष्कृतं तेन
विग्रहे ॥२३॥ कष्टं कष्टं महो
च्चातानां श्यमाया वयंवत ॥ ॥

५

२८

यन्नाद्यं जेतुमिंद्रोपि कथं जेष्यं
तितन्न पः ॥ ॥ राप्रामश्चे दुरात्मा
नं तपो हानिर्ज विष्यति ॥ ॥
जं जल्पुद्भिति ते सर्वे भयवि
ह्वलचेतसः ॥ ह तं तातमेनंदेव
रं नारायणमथाज्जं ॥ ॥
किं वा महेशं सर्वेशं कथयाम
मः सुदुःखिताः ॥२६॥ अस्ति गूढ
तं मं किं चित्स्थानं यत्र प
र्वतांतरे ॥ ॥ कुंदुवांन्ये गि

शिव
६

ह्योत्राणि नेष्यामस्तत्र किं व
यं ॥ इति ब्रह्मांडपुराणे पंचम
स्कंदे क्षेत्रखंडे श्रीमल्लादिमा
हात्म्ये आश्रमवर्णनं नाम
प्रथमोध्याय ॥ १ ॥ ॐ सनत्कु
मार उवाच ॥ अथ ते मुनयः
सर्वे हतचित्ताः सुदुःखिताः ॥
गा पापच कुटुंबानि कस्मिं
श्चित्पर्वतांतरे ॥ १ ॥ ययुः स

६

हस्रनयननगरीममरावतीं ॥ सु
धर्मीयां समायातमासीनं दृ
शःक्षणात् ॥ २ ॥ ज्वलद्रत्नवली
प्रांशुते जो ज्वालासु शोभिते ॥
सिंहासने वीज्यमानं चामरै
र्हरिणी हृशां ॥ ३ ॥ यमनिःसे
वते नित्यं दाह कर्म विहाय च ॥
मूर्त्या सुंदरया रै [illegible]
[illegible] ॥ ४ ॥ स रोषं कर्म मु
क्त्वा वैयमोभ्यस्वा हृतांजलिः ॥
तुपुंजवृछांतं नेजसा ॥ +

शिव
७

स्यल्काः सौ राक्षसीं हृत्तिमुपास्ते
नैर्ऋतिः स्वयं ॥ ५ ॥ पाशपाणिस्तु
रतस्तिष्ठन् वरुणः किंकराकृ
तिः ॥ वायुर्मूर्त्तिधरः शांतः प्रां
जलिः परिसेवते ॥ ६ ॥ निधि
हस्तः सदा राजराजस्तिष्ठ
ति तत्पुरः ॥ रम्यमूर्त्तिधरः श्री
मानुपास्ते सौ दिवाकरः ॥ ७ ॥
भजते सर्वभावेन देवः कु

राम
७

मुदबांधवः ॥ संतोषयति देवाना
माचार्यश्चारुवर्णिनेः ॥ ८ ॥ मा
यंति ललितैर्गीतैर्गंधर्वाः सुम
नोहरं ॥ सिद्धचारणनागाद्या
निजविद्याभिराहताः ॥ ९ ॥ संतो
षयन् स्वभावेन भक्त्या संपूर्ण
या पृथक् ॥ कांतादंभादयो नि
त्यं ललितैर्यमुपासते ॥ १० ॥ तत्रा
गतास्समालोक्य धर्मपुत्रान्

शिव
८

मुनीश्वरा नु॥ सिंहासनात्समुत्थाय भक्तिपूर्वेन नाम सः॥ ११॥ राजोउवाच॥ पूर्वपूर्वं मयाय च्च जन्म जन्मांतरेदपि॥ उपार्जितं महापुण्यं फलितं दर्शनेन वः॥ १२॥ अस्मास्कृत पुण्यानां महती भवतां कृपा॥ स्वयमुल्केठिताः पूयं प्रीत्या यत्स्वयमागताः॥ १३॥ धन्योस्मि कृत पुण्योस्मि कृत

राम
८

कृत्योस्मि सर्वथा॥ सत्यं स्वर्गाधिपत्यं मे भवतामद्य दर्शनात्॥ १४॥ अद्य प्रीति निर्विघ्नं मम कृत्यं भविष्यति॥ निर्विघ्नकरणायूयं गणेशाख्व निषुताः॥ १५॥ औदिंरुध्व यथा कार्यं येन यूयं समागताः॥ श्रोताः क्रीताः पथायासा दतिम्लानमुखश्रियः॥ १६॥ न्नरबयऊचुः॥ हर्ता कर्ता स्वयं साक्षात् भवांस्त्रिजगतां विभुः॥ तपः

स्वमनुतिष्ठामो भवद्दत्ताभयोस्सवैः॥
॥१७॥ कदाचिन्मृगयाव्याजाद्राक्ष
सैः परि [illegible] ॥ आजगामा
श्रमान्नौसौमल्लोकाख्ये महाव्यथाः॥
॥१८॥ वयं संत्रासितास्तेन जीवशेषा
यथास्थिताः॥ अतीतानागतज्ञा
नी देवो जानाति वर्तनं॥१९॥ किंत्व
मः कष्टमतुलमास्तांतौ मणिम
ल्लकौ॥ दुष्टौ सुरेंद्र हंतव्यौ देवेन
श्रीमतोत्वया॥२०॥ राजोवाच॥

तावस्यां तुमणिमल्लाभ्यामजयोनिः
सृतोषितः॥ एकांगुष्ठेन तपसा धू
म्रपानक्रियाविधेः॥२१॥ नाहं त
योर्वधार्थाय समर्थो ब्राह्मणोत्तमाः॥
पराक्रममदुराधर्षौ तपोवीर्यम
दोद्धतौ॥२२॥ विनेश्वरमजेयौ तौ
दुष्टौ पुष्टबलोत्कटौ॥ प्रयात यू
यं वैकुंठं विभुर्नारायणाश्रयं॥२३॥
इत्थं कदर्थितात् दुष्टाद्भवतः क्षांत
तेजसः॥ सपक्षपाताद्धि प्राणदा

शिव
१०

नवान्हंतुमर्हति॥२४॥श्रीशंभि
योगीतस्याहंसविष्णुर्जगतांप
तिः॥कर्तुंसनैकधाकर्तुमन्यथा
कर्तुमीश्वरः॥२५॥सृष्टेःकर्ता
स्वयंसाक्षात्स्वयंपालयिताविभुः॥
हर्तासौरुद्ररूपेणतस्मान्नास्य
परःप्रभुः॥२६॥ऋषयऊचुः॥व
यंकिंवैभवंविष्णोर्नविद्मोवेद
शास्त्रतः॥इतिहासपुराणेभ्यो
आगमेभ्योविशेषतः॥२७॥देवो

राम
१०

वदतिकिंतस्यवात्सल्यंचपराक्र
मं॥अस्माकंदैवयोगेनशक्रो
प्यक्षमतांगतः॥२८॥स्वस्त्यस्तुभ
वतेशक्रवयंयामोहरेः ॥जय
शत्रुगणान्सर्वान्पाहिसाधुबु
धादिकान्॥२९॥इतिब्रह्मांडपुरा
णेपंचमस्कंदेक्षेत्रखंडेमल्लारि
महात्म्येशक्रसंवादोनामद्विती
योध्यायः॥२॥ॐसनत्कुमारउ
वाच॥अथतेमुनयोजग्मुर्वै

५२

शिव
११

कुंठंगगनाध्वना ॥ ध्यायंतश्चित्त
पद्मेषु हृषीकेशं सुरेश्वरं ॥ १ ॥ तेज
सा सप्तगुणितं सूर्यमंडलसुं
दरं ॥ व्योम्नो वर्तते रूः सह सावित्र्याः
प्रासादजाजिरे ॥ २ ॥ दृढश्रुक्त
सभारम्यां वैष्णवी यत्र राजते ॥
सिंहासनसमारूढः पुंडरीकवि
लोचनः ॥ ३ ॥ नीलोत्पलदलश्या ११
घ मो नीलमेघघनच्छविः ॥ पीतांब
रकृतोत्तर्यो वसनः पुण्यदर्शनः ॥ ४ ॥

चामीकरलसद्दीप्तिः केयूरकट
कोज्वलः ॥ चंडांशुचंडकिरणप्रा
रूकुंडलमंडलः ॥ ५ ॥ ज्वलद्रत्न
प्रभापुंजग्रैवेयकविराजितः ॥
गंभीरनाभिस्त्रिवलीविभूषि
ततनूदरः ॥ ६ ॥ उल्लसत्स्मेरवद
नः प्रवालाधरपल्लवः ॥ अमंदा
द नंदसुखश्चंदनैकविशेषतः ॥ ७ ॥
स्वर्णयज्ञोपवीती च सर्वसौंदर्य
सागरः ॥ रत्नमालोज्वलप्रांशुः सु

श्री· १२

वर्णामुकुटाकृतिः॥ चा॥ नारायणः [illegible]
[illegible] च्छ्र्यः सुराधीशः क्रतुभोक्ता च
तुर्भुजः॥ बद्ध पर्यंकचतुरो निब
द्ध स्वस्तिकासनः॥९॥ कृतांजलि
र्वैनतेयः स्वामिनो यस्य सेवकः॥ आ
सीनः पक्षिराजोसौ यज्ञागारे ध्व
जोयथा॥१०॥ शंखचक्रगदापद्मा
न्यायुधानि समंततः॥ मूर्तिमंति
सदा रेजुस्तेजः पुंजाकृतीनि च॥११॥ १२

रूपपार्षदेपरेशस्य भक्त्याविष्टाः
सनातनाः॥ स्वैं रूपं मुक्ति भाज
स्ते शंखचक्रगदाधृतः॥१२॥ अ
तसीकुसुमश्यामाः सर्वे कमल
धारिणः॥ पीतांबरधराः सर्वे व
नमालोपशोभिताः॥१३॥ किरीट
केयूरधरा मणिभूषा विराजि
ताः॥ विमलांभोजनयनाः कुंड
लैक विभूषणाः॥१४॥ प्रियाये

१२

भक्तिवात्सल्याद्दृषयो नारदाद
यः॥ कपिलाद्याश्चये सिध्दाये
चान्ये सनकादयः॥१५॥ जगुर्गं
धर्वपतयो गीतं चित्ररथादयः॥
अंगहारैः सुमधुरैर्ललितैः [illegible]
[illegible] ॥१६॥ प्रांगणेनन्तुः राम
कांतानीलोत्पलदृक्षणाः॥ दूर्व

कंदर्प पत्न्यस्तास्ताः कृष्णरसे
निर्भराः॥१७॥ चेतांसि व्याकुली

श्रुतिलो
पर्सुत॥
ले
१२

तः

चक्रुर्मुनीनामपि सुंदराः॥ भ्रामरी
वेगरूच्यां गविकीर्णकनकप्रभाः॥१८॥
नीलजीमूतसुध्याये स्वामि सेव
क [illegible] सकुले॥ चंचलाइवरेज
स्ताः सभागारे निजत्विषा॥१९॥ त
स्यां सभायां ददृशुर्वंमुकुंदं सुरदप्र
जितं॥ प्रणेमुर्गंद्वदगिरः कंपमा
नागयष्टयः॥२०॥ गात्रास्वेदजला
कीर्णविवर्णमुखमंडलाः॥ दे

व

१४

मां चां चितगात्रास्तेबाष्यपूरितलोचनाः॥२१॥ निपेतुर्दंडवद्भूमौक्षणमुध्यायते पुनः॥ नुनुवुः श्रीमहाविष्णुं धर्मपुत्राः स्रुसंयताः॥२२॥ ऋषय ऊचुः॥ जय नित्य परानंद कुंदमंदारचर्चित॥ जय लक्ष्मीकुचांभोजराजहंस जगत्पते॥२३॥ जय नीलोत्पलाभास हास चंद्रांशुशोभन॥ जय प्रपंचरहित त्रिलोकीलोकपालक॥२४॥ जय खंडेंदु सन्द्राल भिं ... चित्रच

१४

रित्रकृत्॥ जय विश्वेश विश्वात्मन्विश्वसर्गविधायक॥२५॥ श्रीभगवानुवाच॥ तुष्टोहमेकभावेन परिष्वजत मां लघु॥ संकल्पादूर्ध्व चित्तस्य यत्क यमे मुनयः सदा॥२६॥ कौं ताः संत्रासिताः केन हत तेजसायेन दुर्मदात्॥ कृतं केन तपो विघ्नं भग्नं व श्चित्त सौख्यकं॥२७॥ निरूपयत तद्धी घ्रं येन कुर्मः प्रतिक्रिया॥ ऋषय ऊचुः॥ त्राको बिभेति समरे याभ्यां तो मणिमल्लकौ॥२८॥ यस्य मंत्री सुराचार्यः सैनिका अमरासदा॥

धि

१५ ह्रीं रां भों॥ असमुद्भूते घाहनं श्वेत कुंज
रः॥२१॥ तथैवोच्चैःश्रवा स्कंद गल्करंगः सु
रसेवितः॥ दुर्गा स्वर्गः कल्पवृक्षादवी भै
रिकः छुरु समायुधः॥२॥ संभेद जन
विरा कोद्भूतः परिघायुधमुत्तमं॥ तास्यायु
द्धे जितः सोपि कथनीयं कि मत्तिनः॥
॥३१॥ वेत्सि सर्वं त्रिकालज्ञ यद्वृत्तं देव
केशवो॥ श्रीगणानाड वाच॥ विख्या
तावसुरौ घोरौ ब्रह्माराधनतत्परौ॥२२॥
तपः प्रभावेन तयोरजेयत्वमभूत्तदा॥

१५

महेश्वरमृते तौनो भवेतां मृत्यु गो-
चरौ॥२३॥ वयं यूयं च कैलासं गमि
ष्यामो द्विजोत्तमाः॥ तत्रैव वि ज्ञाप्यतं
दैत्योहन्मस्तौ मणिमल्लकौ॥२४॥
इति ब्रह्मांडपुराणे पंचमस्कंदे क्षे
त्रखंडे श्रीमल्लारीमहात्म्ये वैकुं
ठाभिगमनं नाम तृतीयोध्यायः॥३॥
ॐ सनत्कुमार उवाच॥ ततस्ते मु
नयः सर्वे न भोमामुखा मिनः॥ द
ह श्रुत्वे द्रष्टुं भ्रातः शुं कैलासं गिरिशा

२ गा +

१६ ल
रि
लयं ॥१॥ चंद्रकांतोपलैः श्रुत्यैः सं
जातामे[illegible]शिखरं ॥ किं वा कर्पूरपू
रेण पू[illegible]तैधवल्लोज्वलैः ॥२॥ अ
थवा मौक्तिकं चूर्णितेन प्रावरणी
हेतं ॥ अमंद चंदनस्यंदस्नात
मिव निर्मले ॥३॥ सारितारा जती
पिष्टैः किं वा तस्यामल त्विषः ॥
पीयूषरसं संधौत शिखरालि
वो
मि[illegible]ज्वलं ॥४॥ प ऋक्ष प्रतिविं
१६
बानि दृष्ट्वा गह्न कुंजेराः ॥ प्रमत्ता
दंत कुलि शैर्जघ्नुः सानुनितीलं

या ॥५॥ विचेरुस्तरगास्त्र गाः कौमु
दीमहसो ज्वलाः ॥ उपत्यका याभि
वतेसमीरा मूर्तिधारिणः ॥६॥ सि
द्धा म्रतस्य कुंडानि कल्पवल्ली
वनाश्रये ॥ कल्पभरुह स्त्रारवा
ग्रच्छायाछन्नानि सर्वतः ॥७॥ चं
द्र कांतशिलासंघबद्ध सोपानकानि
ध्वनि ॥ कस्तूरी हरिणाश्चेरुः कर्पूरक
दलीवने ॥ [illegible]चंचत्कांचनरंभासु
स्वर्णवर्णफलोत्करः ॥ आचक
षुः स्वपाकस्यै[illegible]शयाजगतो दृ
द

ग्रः॥९॥घनैः फलैरिवानम्रामातु
लिंग्यः सकंटका॥ बभुर्घनकुचाः
कांताः संभोगपुलकांकिताः॥१०॥

१७

फलोपहारं कमुकाः प्रयच्छंतीह
वर्द्धिताः॥ स्कर् वर्त्मनि सस्रर्पाय
प्रोन्नता स्तेन ताडवा॥११॥ नाग
वल्ल्यं चेलं सनारिकेलिफ
लोत्करा॥ एलाकंकोलवल्ली
नामामोदः प्रसरस्पलं॥१२॥
सदाफलरसालानां पाकं वंति

४ ना

१८

फलानि च॥ सिंदूरदूजितानीव
विलेपुः परितोदि ग्र॥१३॥ सेवि
नां ताप दलनामुजंगावलिभू
षणाः॥ श्रीवाडुवश्रिवोल्लासा
विबभुश्चंदनद्रुमाः॥१४॥ वन
कुंजरकंडूतिकर्मणा भग्नशा
खिना॥ देवदारुतरूणां च गंधः
शैले ससारवै॥१५॥ तमालतरू
खंडानि जीमूतपटलान्यपि॥
अविभक्तविवेकानि बभुवुः सा

१८

नुचूलके ॥१६॥ मंदार तरुशाखा
ग्रकुसुमानिसुयौवनाः ॥ चिन्वं
ति चपला पांग्यः पार्वत्यायत्र
सेविकाः १७॥ पर्याप्तक परागो
छपुंजपिंजरितस्तनाः ॥ हरंति
वनपालानां मुनीनां कन्यका
मनः ॥१८॥ रामाकटाक्षसंप्र
मन्ः छचंदनचर्चितः ॥ दुवा
बभौ चूततरुः प्रफुल्लः षट्पदा
न्वितः ॥१९॥ उत्फुल्लफुल्लेनम्रा

१८

पांनिधीनामिवतेजसां ॥ स्वर्णचं
पकवृक्षाणां राजंतेरत्नवेदिकाः ॥२०॥
प्रतिबिंबितचूतानां फलौघैर
घार
नेस्तानुषु ॥ शुकामोघौघमागत्या
से अहो निर्धारणास्फलं ॥२१॥
त्रैवानां त्रिवपूजामुनिकुंजे
षुदिवानिशं ॥ प्रवंत्योषधयो
दीपापत्रतैलादिवर्जिताः ॥२२॥
चंद्रकांताश्मशिखरे चंद्रमंड
लवासिनः ॥ चेरुः कुरंग्यः सर्वत्र

१९

कुरंगस्य निजे छया ॥२३॥ कांतांग
संगासंजातपुलकस्तनमंडलाः॥
किन्नर्यो मदहस्ताधः रौवंगापं
तिसद्यरा ॥२४॥ गीताह्वक्षमर
गीणां चलोचन निस्वलोच
नैः॥ उन्मिमेनु विनोदाय यत्र वि
द्याधरांगनाः॥२५॥ सरोरुहाणां
रैीतानां मंदः परिमलं वहन् ॥ नि

१९

र्वापश्रमवतः पांथान्यासंति
कामरुत् ॥२६॥ खेलंति मुष्टि
भिः सिद्ध बालिकारत्नसंयुतैः॥

ने

समासमविभागेः छायेत्रिदशा
वीरुधां ॥२७॥ दैमिरेस सलिलक्री

चक्रि

डांयत्र किंपुरुषांगनाः॥ वापी
षुकांतसहिताः स्वर्णसोपा
नपंक्तिषु॥२८॥ माणिक्यसा
नुगेहेषु कांतगंडस्थलीषु च॥
रूपं विलोक्य गंधर्वीः स्वरूपं ती
दर्शानस्तं॥२९॥ किराता दहमु
र्मार्गे सिंहानां करिमर्दिनां॥
मुक्तानमद्भिरतुलैः पदैः शोणान

२०

दूर्वांकुरैः॥३०॥ चंद्रचंद्रोपलस्पर्शज
लस्र[illegible]वनदीतटे॥ भ्रमरत्न प्रदा
णीकंदानामुद्गमो भवेत्॥३१॥ अ
धित्यकासु तुंगासु चमर्यश्चारुद
र्शनाः॥ विचलंति चलत्पुच्छचाम
रक्षेपविभ्रमाः॥३२॥ हंदानिका
मधेनूनां हरिचंदनकानने॥ आ
रूढानि घनच्छाये रोमंथान्यत्र
कुर्वते॥३३॥ सुवर्णवर्णाः कपि
लाः क्वचिन्मरकतत्विषः॥ क्वचि
त्कर्पूरपराभागा वौरिंजुश्च गृ[illegible]॥३४॥

२०

॥३४॥
मयः

स्मरंतो नन्तुः प्रावृट्कालं समदके
किनः॥ यत्र वल्लीतते स्मेरकुसुमा
सुवासिचनैः॥३५॥ शुकाद्रुवकथा
लापान्कीरा हंसाश्च कोकिलाः॥
चक्रिरे सदृजाश्चान्ये चूतचूला
ग्रनिश्चलाः॥३६॥ समाधिरंगात हृ
दयं लसत्तापसा श्रुवि॥ निश्चलो
इव कुंजेषु मते शृगालिगारूपिणः॥३७॥
सालकं कपर्दन्यासैर्व्रजंतीनां
प्रियांतिकं॥ पूजावानिव [illegible] कं
जैः शैलौ सिद्धयोषितां॥३८॥ विक

+ श्रू +

२१

+म

चेषुरसालेषुमकरंदप्र[illegible]र्त्तिषु॥
काकलीं चंचरीकाणां जहु
र्ययमिनांमनः॥३९॥ तं दृष्ट्वा नो
त्तममलं विलीकृतमानसाः॥
सभामालोक्य चके श्चचित्रि
णा योजिताद्विजाः॥४०॥ इति
श्री ब्रह्मांडपुराणे पंचमस्कंदे
क्षेत्रखंडे मल्लारीमहात्मे के
लासवर्णनाम चतुर्थोध्यायः॥४॥
ॐ सनत्कुमार उवाच॥४॥ २१

पा

ॐ ददृशुस्तेसभां रम्यां कृतांविश्व
कर्मणा॥ त्रिलाभीरत्नस्तंभिः कांच
नाद्यैः स चंदनैः॥१॥ लसत्सिंहावलि
र्यत्र रचिता प्रथमास्तरे॥ ततः किंन्न
रपत्रालिस्ततोयुग्द्वजाबलिः॥२॥
ततस्तुरंगपंक्तिः स्यात्तत्र वल्लीविं
लासनं॥ ततः कमलबंधश्च रंभ
बंधस्ततोपरि॥३॥ निस्तला नवो
पाललिता न्सोमकोतमयास्तदा
नू॥ निर्मायसस्मरचिताश्च चंद्रका
चेन भूमिकाः॥४॥ मुक्तासुधाधव
लितास्तिस्त्रयः स्फटिकभित्तयः॥ मा

22

णिकयबद्धसोपानमार्गाः शुं[illegible]द्धयं
किताः ॥ ५ ॥ इंद्रनीलोप[illegible]स्तंभोप
रिस्तंभारविप्रभाः ॥ पद्मरागकृतोत्ता
लकुलिंगगृहाणानि च ॥ ६ ॥ जागा
प्रभापुष्परागा[illegible]र्वतुष्पदिकसंवृताः ॥
दंडाः प्रचंडाश्चंडांशुदर्पखंडैर्वि
निर्मिताः ॥ ७ ॥ पद्मरागशालाकांति
व[illegible]रोपिते ॥ इंद्रनीलकृताः
सोपानमुक्तास्तबकसंदर्भाः ॥ ८ ॥ नी
राजनकृतोद्योगाः सौवर्णशालभं
जिकाः ॥ कर्पूरपात्रविन्यस्तरत्नदी
पानिरंतरं ॥ ९ ॥ इत्यादिससप्तमी

22

नांशोरवरेकनकोद्भवः ॥ कलशाः सू
र्यतेजी स्वीपताकांचलवीजिताः ॥ १० ॥
यस्यां देवगुरुर्वक्ता कविर्दैत्यगुरुः स्व
यं ॥ सकलानां कलानां च ज्ञाता वि
द्वद्भिर्बुधः ॥ ११ ॥ शिवस्य मान्यः
शिरसा सर्वज्ञस्य कलानिधिः ॥ ज
गन्निर्वापकं तं हि गुणाः सर्वत्र
पूज्यते ॥ १२ ॥ उपतस्थुर्महेशस्य ह
र्ग्ये चलमतं द्विताः ॥ कृपवंत्यो णि
मामुख्याः किं कर्यैद्रीवसिद्धयः ॥ १३ ॥
मरुतो वसवो रुद्राः सिद्धविद्या
धरादयः ॥ कुबेरप्रमुखा यक्षा हा

टाद्याः सुरगायकाः ॥१४॥ एकाग्र
२३ मनसस्तिष्ठन् नारदाद्याः सुरर्षयः ॥
तुंबरुप्रमुखाश्चान्ये गीतज्ञाः पारितो
षकाः ॥१५॥ तिलोत्तमाद्यास्तारुण्य
भरस्फारमदोद्धताः ॥ वीक्षंते नृत्य
समयं समुदाये निर्जैर्हताः ॥ शंखनि
धयः शंखपद्माद्याः कुंदाद्याः मूर्ति
धारिणः ॥ सेवंते भ्रालिनोदृष्टिप्रदी
प्तमनोभुजाः ॥१७॥ तुंगसिंहास २३
नासीनं स्वामिनं प्रणतो मम च ॥ सद
यदृष्टिपातेन कराप्याजगदीश्वरं ॥१८॥
ज्वालारोमांकुरः सीत इव ग्रीत्या कु

लाचलः ॥ उपतस्थे शिवं यत्र रूप
धारी धनंजयः ॥१९॥ दंष्ट्राकरालव
दनः प्रज्वलद्दृष्टिलोचनः ॥ नमस्क
रोति क्षेत्रेशः कृतांतः श्रुतमानसः ॥२०॥
विकोशकरवालेन दिव्यमूर्तिश्च
नैर्ऋतः ॥ प्रह्वीकृतदशानियमु
पास्ते चंद्रशेखरं ॥२१॥ अंगणोप
रमे शस्य सेकसंमार्जनादिकं ॥
स्पृहीयते कुर्वता दास्यं चरमाच
लेक्षप्रभुजा ॥२२॥ दर्जो[illegible]जगत्प्रा
तुद

२४

णः सभाजितागतः क्षणात् ॥ सम
[illegible]चूडस्य पत्रं किंकरतां गतः ॥ २३ ॥
निधीन्सर्वान्पुरस्कृत्य कुबेरो भी
ति की श्रियं ॥ आस्थाय लोचनं
शंभोः पर्युपास्ते सुभक्तिमान् ॥ २४ ॥
मार्तंड चंडकिरणव्रवलोकस्क
स्व प्रदः ॥ सूर्यप्रसन्नया यत्र
भजते पार्वतीपतिं ॥ २५ ॥ आस्थि
तोपि रौद्रवद्रूं शंभोः कलयामू
र्तिमान्रोशी ॥ वृंदै र्वृंदारकाणां

२४

च समये से[illegible]ते शिवं ॥ २६ ॥ नंद
यंति सुराः केचिन्नित्यं सदसि शू
लिनः ॥ स्वेद कौत्यपनोदाय पल्लवं
व्यजनानिलं ॥ २७ ॥ सुगंधद्रव्य
संपूर्णा त्रिदशानां करे स्थितः ॥
तन्वंति सौरभं धूपं ज्वलंत्यो[illegible]

धू

पवर्त्तयः ॥ २८ ॥ धारागृहगलद्वा
रि री करा श्चंद्रि को ज्वलाः ॥ निर्वा
पयंति स्तूयी ग्न्या मध्यदेशास्थिता
न्सुरान् ॥ २९ ॥ उ[illegible]नि सुराना

नाना

निदीप्तिमंति महांति च ॥ वितानस्था

निसुस्पष्टानिजज्ज्वलुयंत्र सुंदरे ॥२०॥

२५

इति श्री ब्रह्मांड पुराणे पंचमस्कंदे क्षेत्रखंडे श्री मल्लारी महात्मे शिवसभावर्णनं नाम पंचमोध्यायः ॥५॥

ॐ सनत्कुमार उवाच ॥ दृष्ट्वा ते ब्राह्मणाः त्रीं भो सुंदे सेरान निर्मितं विस्मयं बहुलं जग्मुः कल्पवद्धिनि षेविता ॥१॥ ततस्ते भाग्य संरंभैस्त माया मभयप्रदः ॥ दृष्टः कपर्द्दी भगवान्

श्च पाद्यं तद्विजोत्तमाः ॥२॥

बा
२५

~~[illegible]~~

~~[illegible]~~ द्वात्रिंशत्सिंहकलितेवुल पंक्ति विराजिते ॥ जांबूनद सुवर्णेन घटितेनिस्तले मले ॥४॥ नाना प्रभास मा कीर्णे विद्युत्पुंजोज्वले विचित्रे ॥ मरालो [illegible] लो घतलि कोतरसुच्छदे ॥५॥ समा

क्षा

रीनं शिवं साद्दष्ट श्रुश्व म चक्षुषा ॥ धर्मस्य पुत्रोस्तेस र्वे पूर्व पुण्यफलोदया तु ॥६॥ कुंदेंदु चंद्रिका चक्र कारमीर महसां चयं ॥ पुण्य राशिमिवोत्तुंगमुत्तुंग स्फटिको

२६

पमं॥७॥नाना-चार्त्रियरासामुद्रा
योपमितं श्रिवं॥क्षुद्राक्षीराब्धि
ब्धि कल्लोलमाल्लास्नातमिवा
मलं॥त्तगोक्षीरधामधवलं
धवलांभोजपूजितं॥लेपि
तं चंदनेनैव कर्पूरपुलकांकि
तं॥९॥वीतरागानुरागाणांवि
राजते निधीइव॥सतागेयस्य
देवस्य चंच चरणयोस्तले॥१०॥
सर्वलक्षणसंपूर्णोलक्षणा
तिगतस्यच॥अंरक्तांभोजद

२६

पैर्घदलनेरोकसुंदरे॥११॥त
मोभिमानसस्थानिविलयंति
प्रणमतः॥पादयोर्यस्यनम
तांनरवचंद्रमहारवः॥१२॥का
लव्यालेभिषेणवराजतेयस्य
तोड्डर॥विश्वगासोत्सुकःका
लश्चरणकटकाहृतिः॥१३॥
आसनेबद्धपर्यंकस्वस्तिकं
स्वस्तिदायकं॥संम्यकमिले
ककमानानारांप्तोर्यस्यवि
राजते॥१४॥व्याघ्राजेनप
रीधानंप्तुजंगेनहृढीकृतं॥

ध्यायतां कामदमनं देवानां यस्य
सेवितं ॥१५॥ नौमि नासुंदरं तुंग
गंभीरेण मनोहरं ॥ वलित्रयवि
लासेन यस्य विश्वावकाशहे
तु ॥१६॥ नाभीहृदतटोल्लासानं
दवल्ली वसुंदरं ॥ यस्य हृन्मंड
लं यांती रोमराजी विराजते ॥१७॥
राजतं निर्मितं यस्य सुविशाल
मुरस्थलं ॥ पार्वतीप्रेममंजू
षाकपाटमिव राजते ॥१८॥ त्रि
शूलं डमरुं खट्वांगं पानपात्रं श

रासनं ॥ खट्वांगं बाणसहितं परशुं म
गमंकुशं ॥१९॥ दशायुधानि यस्यैव
विलसंति के पर्ह्निनः ॥ दोर्दंडेषु प्रचं
डेषु चंडादिव लयेषु च ॥२०॥ अंगोरु
हाणपंचानामेकनालमिवास्थि
तः ॥ विभाति भक्तवात्सल्याद्यस्य
कालगिलद्रलः ॥२१॥ प्रालेयशुभ्रदे
मीशस्य कंदर्पदहनोचितं ॥ लोच
नत्रितयं यस्य पश्चिमाननमुत्तमं ॥२२॥
गौरं सुतिलकं पांडुगंडप्रहसितं
मुखं ॥ औत्तरं यस्य देवस्य वक्त्रं क
मलसन्निभं ॥२३॥ कल्पांतज्वल

नज्वालातडित्पुंजप्रभारूणं॥इंदुगं
गाजटासर्पैःपूर्ववत्कंविराजते॥२४॥
नीलजीमूतसंकाशंज्वलद्दंष्ट्रमु
मैरवं॥सर्पप्रोतकपालालिर्त्वरूव
रंदक्षिणंमुखं॥२५॥व्यक्ताव्यक्तं
गुणातीतंसगुणंलक्षणातिगं॥
पंचमंवदनंयस्यतडिन्मालाकु
लयया॥२६॥यस्यदेवस्यवामां
गसंगिनीतुहिमाद्रिजा॥द्विव्य
रत्नमणीनांतुप्रभेवप्रतिभाति
या॥२७॥यस्यामंगलसूत्रस्यब
लेनगरलंपपो॥कोतकालक

लोक्योलत्रैलोक्यमासतसाहसं॥रत्ना
[illegible]तिकंदर्पयोश्चिन्नपद्मरक्ताबु
जद्युती॥तलेचरणयोर्यस्याः
सानुरागेद्वानिशं॥२९॥मंजीर
शिंजितंयस्याःपादयोर्बिंदुदावे
लिः॥वाचिवलासायतनुतेनि
जं॥माधुर्यता[illegible]वा॥३०॥बंधूक
पटलालेकदाडिमीकुसुमोप
मं॥उवासवसनंदेवीयासंध्या
रागसन्निभं॥३१॥पीनोत्तुंगेकु
चतटेकंचुकंकांचनप्रभं॥

भांडागारमिवोत्तानं यस्याः कंदर्पभूभुजः ॥३२॥ ग्रैवाविलसल्लितारा जते मौक्तिकावलिः ॥ सौंदर्यसूत्रं कंदर्पवदनस्तनयोरिव ॥३३॥
नानारत्नसमुच्छ्राधि विस्फार्यकिरणावलि ॥ यस्याग्रैवेयकं भाति निधानमिवतेजसां ॥३४॥
यस्याः कनकताटंके नेमिमुक्ताफलानि च ॥ अनंगवल्कनिपतन्मनो नासीवपताल्मनां ॥३५॥

वदनेमदनोल्लासा प्रस्याः कलयितुं शिवः ॥ नयनानि बहून्येव बभार जगतां पतिः ॥३६॥ बिंबेयदि स्याच्छ्रीनोनीलोत्पलदलद्वयं ॥ तदोपमानयनयोस्तस्याः स्याञ्चारुचक्षुषः ॥३७॥ यदि द्रौ तत्रकस्य बिंबस्य कनकांभोजमासनं ॥ प्रवेनासामणेस्तस्याः साहश्यं चंपककलिकाविषः ॥३८॥ मुखं चंद्रामृतवेस्यंधा
[illegible]रादंतो[illegible]लत्विषः ॥ यस्याः

२॰

शिवचंचकोरायराजतेघरपल्लवः॥४१॥
उत्तरंगौरिकाकीर्णाकालिंघानीलि
माहृतं॥यस्याःकटाक्षविक्षेपेरप्र
त्प्रातिदिरंनभः॥४०॥अष्टमीचंद्र
ललितेललाटंप्रतिभातितनू॥
ज्यावद्धकामुकाकारंयस्याःकु
सुमधान्विनः॥४१॥मालतीकलि
कागर्भेगुंजतीभ्रमरावलिःल्ल

३॰

क्षतेलक्षणोपेतैयस्याश्चिकुरपं
जे॥४२॥अगाधेश्मिन्सुधासिंधौ

+श्री+

गंगेवैकमुरवीवा॥शिवेमिलद्र
समयीरोमांचैःपुलकांकितैः॥४३॥
विद्याविद्याधरैर्विद्यादेवानामधि
देवता॥जगन्मंदिरनिर्माणस्था
णायीलभंजिका॥४४॥याचैतन्
न्यकलाविश्वरूपिणःपरमेष्ठि
तुः॥नित्यासत्यास्वयंमायामो
हिनीलीलयाशिवा॥४५॥तया
न्वितंशिवंदृष्ट्वाकृतहृत्यामुनी
श्वराः॥पेतुस्तेदंडवद्भूमौबाष्प
पूरितलोचनाः॥४६॥उत्थापिता

गिणाते एष्टाकिपू यमित्यपि॥ विप्राः प्रवेशिता स्वर्ण वेत्रहस्तेनं दि[illegible]ना॥ ५॥ इति श्री ब्रह्माड पुराणे पंचमस्कंदे क्षेत्र खंडे मल्लारि महात्मे शिव मूर्ति वर्णनेनाम षष्ठोध्यायः॥ ६॥ ॐ सनत्कुमार उवाच॥ अथ ते मुनयः सर्वे दृष्ट्वा गिरिजापतिं॥ स्तोत्रं प्रचक्रु भीवेन [illegible] जगतां विभो॥ १॥ ऋषय ऊचुः॥ नमोस्तु ते महादेव नमस्ते जगदीश्वर॥ नमोस्तु ते जटाजूट संराजच्चंद्र भूषण॥ २॥

प्रेरेण

नमो रुद्राय महते नमस्ते गिरिजाप्रिय॥ नमस्ते जगतां नाथ नमस्ते भक्तवत्सल॥ ३॥ नमस्ते देवदेवेश नमस्ते लोकपालक॥ नमस्ते जगदाधार नमस्ते [illegible]॥ ४॥ नमस्ते भूतभव्येश नमस्ते भूतभावन॥ नमस्त्रिपुरहंत्रे च नमस्ते त्रिदशेश्वर॥ ५॥ नमस्ते ज्ञानदात्रे च नमस्ते नागभूषण॥ नमस्ते वेदविदुषे नमस्ते वेदधारिणे॥ ६॥ नमस्ते भूतदमन नमस्ते सुरमर्दन॥ नमस्ते जगदाधार नमस्ते जगतां प्रिय॥ ७॥ नमः पिना

परमेश्वर

सखे

३२

कहस्तायनमस्तेकृत्तिवासिने॥नमोत्रै
षिगणाध्यक्ष नमस्तेमुनिसत्प्रिय॥७॥न
मस्तेमुनिपालाय नमस्तेमुनिसंश्रय॥
नमस्तेवरदेशाय नमस्तेधर्मपालक॥८॥
नमस्तेधर्मकर्तृणांमार्गदर्शकरप्र
भो॥ नमस्तेसुतपःप्राप्य नमस्तेताप
सप्रिय॥९॥ नमस्तेपोनिधानाय तपः
पालाय तेनमः॥सृष्टिस्थितिविनाशा
नांकर्त्रे तुभ्यं नमोनमः॥१०॥सभा
मध्यगतांदृष्ट्वा विह्वलीकृतचेतसः॥उ
वाचब्राह्मणान्शंभुः केनयूयंसुदुः
खिताः॥११॥ ऋषय ऊचुः॥ मणिमल्लौम
हादैत्यौमणिशैलाधिवासिनौ॥ब्रह्म

३२

णंतपसाराध्यतावजेयत्वमागतौ॥१२॥
नवध्यौपंचवक्त्रेण चतुर्वक्त्रेणवाक्व
चित्॥षण्मुखेनदशास्येन दशबाहुव
तापिवा॥१३॥सहस्रबाहुनावापिदे
वधूर्येणकेनचित्॥राक्षसै पिम श्चा
नुजैःसिद्धविद्याधरादिभिः॥१४॥व
रदानबलोन्मत्तौदुर्मदौदुष्टमान
सौ॥ताभ्यांमहीतलेराज्यंक्रीयते
लोकपीडनं॥१५॥याभ्यांविपतिशा
क्रोपिन्द्रपाणांतत्रकाकथा॥ऋषी
णामाश्रमाःसर्वे विध्वस्तास्तेनपीडि
ताः॥१६॥उन्मूलितानिलिंगानिस्व

नो
यं प्रह्न निर्विंदतः॥ जलतीर्थेषु रम्येषु
२३ विचेरुः कुंजरात्तयोः॥ १७॥ तयोरनु
चरैः स्वर्गालके त्राकर्षणविह्वलाः॥ दिव्याः
स्त्रः विलासिन्यो भुक्ताः प्राप पथ्यश्रुतं रेवं॥ १८॥
सा पानकेलिविलाय प्रेमपात्रं मरुत्वतः॥
आनीतममरावत्यामेनकास्वयं म
नोरमं॥ १९॥ प्रत्यहं नंदनोद्यानात्तु
षैः कुसुमानि च॥ पारिजातस्य म
घवा प्रस्थापयति तत्रपात्॥ २०॥
स अंबावायछटी बध्दा स्त्रद्भत्यैः क ३३
ल्पशाखिनो॥ दातव्यं कल्पितं तैर्दि

स्तुष्टुष्टमथापिवा॥ २१॥ निक्षेपि
तःसुरमणिः किंचित्कालं मरुत्व
ता॥ सरं नांचेवं वैकुंठं सुराणां सुर
श्रियै यो॥ २२॥ पीयूषरसपूर्णानि
स्वर्णवर्णानि नित्यशः॥ प्रत्यर्पय
तिस्तत्रामाप्रीत्याभीत्याफलानि
च॥ २३॥ यत्किंचिन्नाकलोकेस्मि
न्नपूर्वं वस्तु सुंदरं॥ योग्यतये
विभोगाय शक्रः प्रापयति प्रभो॥ २४॥
अग्निस्तयोः प्रतापेन दाहभीतदू
वानि शं॥ स कंपमान हृदयः स्वा

३४

पुरीमधिपिति छत्री ॥२४॥ विश्वसंहारद
क्षिकः कृतांतः शूरा सन्नात्तयोः ॥ न
बिभर्ति करे दंडं चंडं विक्रमं मंडलं ॥२६॥
कोणेशः कोणपो जातिमात्रा
भावेन गो[illegible]दः ॥ दानादानादिकं च ॥
प्रेमतनुते संततं तयोः ॥२८॥ वरुणो
वारुणी भ्रांतइव भीत्यैव वेपते ॥
शिरसा वदते स[illegible] कृतदादेशं विचे
ष्टितं ॥२९॥ सर्वदा सर्वगो वायु
स्तत्कांतासुरतश्रमं ॥ हरते स्वल्प

म्य

३४

भावेन भयात्कार्यमुपागतः ॥३०॥
संप्रापयति यक्षेशः प्रीत्यैव भयव
र्जया ॥ नृत्यगीतेषु चतुरा कामिनी
रलकापुरात् ॥३०॥ माणिक्यरत्नादि
मानि चिंतामणिसमानि च ॥ ददा
त्यब्धिः किमाश्चर्यं ययोरिंद्रोपि से
वकः ॥३१॥ तपो[illegible]य भयाद्दैत्या न्न
शापंति मुनीश्वराः ॥ मुनिदंडाहते
रोग चहानिः किं न्नैव जायते ॥३२॥
तयोर्मुख्यस्तु मल्लाख्यः समदोति प्र
तापवान् ॥ आश्रमान्न समभ्येत्य ना

म्य

२५

नादुःखं तदा करोतु ॥ ३३ ॥ सर्वज्ञः स
र्वदर्शी बिंबयद्वृत्तेनोन वेत्सि किं ॥ स
र्वथापीडिता स्तेन त्वयि स्वामिन्य
नाथवत् ॥ ३३ ॥ कथयामः कथं दे
व ज्ञाता त्वं दोषदंडयोः ॥ तेषामिति
वचः श्रुत्वा शिवो वचनमब्रवी
त् ॥ ३४ ॥ श्री शिव उवाच ॥ नहता
ब्राह्मणास्तेन दुष्टकर्मगतायुषा ॥
मम्नास्तेन मनोरम्याल्ह द्रहं सस्य
पंजराः ॥ ३५ ॥ प्रख्यस्ता मममत्के

२५

नकोलसर्पस्य पेटिका ॥ विप्रा

लौल्यवशेनैव मूषकेन गतायुषा ॥
॥ ३६ ॥ दैत्याधमं गत सोमीति साट्टहासं
समुत्थितः ॥ जटाः संत्रासयामास
फटाटोप हितांभुवि ॥ ३७ ॥ अ
जायत महामारी दीप्त दावानल
प्रभा ॥ सितास्तैर्मुनिभिर्दृष्टैरोषो
त्कर्षेण सर्पिणा ॥ ३८ ॥ ततः साद्यतमा
रीतिनामधेयमुपागमत् ॥ दंष्ट्राक
राल वदना जिह्वा ललन भीषणा ॥ ३९ ॥
नानायुधधरात्युग्रा शातभैरवना
दिनी ॥ ज्वलद्दिखेव कल्पाग्ने

३६

वर्द्धिता भुवनत्रये ॥५॥ इति श्री ब्रह्मां
डपुराणे पंचमस्कंदे क्षेत्रखंडे मल्ला
दिमहात्म्ये शिवविज्ञापनो नाम सप्त
मोध्यायः ॥७॥ ॐ सनत्कुमार उवाच ॥
श्रणुध्वं ब्राह्मणा यूयं कलिसंतप्त
मानसाः ॥ कलौ सिद्धिप्रदं न्रणां
भक्त्या यस्वल्पयापि वा ॥१॥ मार्तं
डभैरवं रूपं बभार सहसा विभुः ॥
महाहिवलयोत्तर्पं चंद्र मार्तंडकुं
डलं ॥२॥ डमरूत्रिशूल सहितं ख

सडमं त्रिशूलं डमरं पात्र –

उ
३६

ड्गपात्रसुशोभितं ॥ तप्तकांचनसं
काशं मुंडमाला विभूषितं ॥३॥ मा
णिक्यपंक्तिसद्दंद रत्नावलि शो
भितं ॥ खंडेंदुशेखरं त्र्यक्षं महामुकु
टमंडितं ॥४॥ वसंतलेखनोद्धूलर
जनीचूर्णगुंठितं ॥ तापिंछछवि
पिंछाचलच्चामरवीजितं ॥५॥ उ
त्तुंगस्तनसंभारतरुणीकरपल्ल
वैः ॥ क्रुध्यमानं महारावसारमेय
समाकुलं ॥६॥ सप्तकोटिगणाकी

३८

ठीपिशाचावलिपालकं॥ एवमा
स्थायतद्रूपं तैंसातीवभासुरं॥ ७॥
सूर्यकोटिप्रतीकाशं चंद्रकोटि
समप्रभं॥ आदिदेशसुरान्सर्वा
न्निर्यातसमरोद्धुरः॥ शस्त्रैरस्त्रैः
समायुक्ता वाहनैः स्वैरलंकृताः॥
सन्नाहैर्वज्जकेवचैस्तडिद्दीप्ति
समप्रभैः॥ ८॥ अथ ते त्रिदशाः स
र्वे निजसेनासमाहताः॥ सैनि

३८

काः समरानंदसंदोहैर्मेदुरा ब
भुः॥ १०॥ उपत्यकासुकैलासगि

रेः सुसमभूमिषु॥ तेषां सेनाः पृथ
क्स्वामी दर्शयामास शूलिनः॥ ११॥
आरूढस्य हृषस्कंधे क्रोधोज्वलि
तचक्षुषः॥ मयूरचामरस्फारप्रभा
मुकुटशोभिनः॥ १२॥ शुभ्रांशुमंड
लाकारधवलछत्रसे[illegible]नः॥ प्रा
क्प्रतापपरैः पाठबंदीजननुतस्य

पि

च॥ १३॥ श्रीस्कंद उवाच॥ मयूर ना
दनादैर्वाः रात्रिकुंतायुधोद्यताः॥
उल्लसंनीलसंन्नाहा वीरास्तेम
मसैनिकाः॥ १४॥ आदिमं तं गजा
रूढा स्फूर्जत्कुलिशशोभिनो॥ शो

नादि

ततेप ल्लवछ त्रैर्दैविंद्रस्य चमूरियं ॥१५॥
गतेविलासं कुर्वंति तुरंगाः सादिताः ॥
मनोरथमयं यत्र सा सेना वज्रिणो
परा ॥१६॥ शक्ति शस्त्र ज्वलद्दीप्तिर्वा
हिनी मेषवाहिनी ॥ दावदिसाद्रि संका
शा देवे यं जातवेदसः ॥१७॥ गलद्घं
प्रचंड दोर्दंडा सेनेयं यामेनी वि
भो ॥१८॥ दंष्ट्राकरालवदनं क्रव्याद
बलमुत्कटं ॥ दर्पधारावलीरवद्दे
वनैर्ऋतमाश्रितं ॥१९॥ ज्वलत्पाशा

३८

सेने

३९

वलीहस्ता वारुणीयमनीकिनी ॥ कुं
कुमारुणनासीरा राजते चंद्रगौरव
द् ॥२०॥ ध्वजपल्लवसंछन्ना सेनेयं तात
तवायवी ॥ ध्वजायुधा महाघोरा भ
र्मरा भासुरारुणा ॥२१॥ चंचत्कांचन
संनाहा कांचनछत्रभूषिता ॥ स्वर्णा
दगा कुबेरीतिसेनेयं नरवाहि
नी ॥२२॥ यत्रेंदुरमुखा वाहा गजा
स्याय त्रसादिनः ॥ दीप्तांकुशांकु
शाः श्रीलंबोदरचमूरियं ॥२३॥ म
गास्यास्तुरगा यत्र छत्राणि धव

३९

लानि च॥ चामराणि प्रभावंति सा चौंड्रीस बला चमूः॥ २४॥ हंसकांतिमयो तुंगाः स्फरंगा युवकुंजराः॥ अज्वयो नेदियं सेना कमंडलुल स[illegible]॥ २५॥ नीलमेघांजनच्छायासन्नाहा शंखचक्रिणी॥ देवपीतांबरछत्रा सेना गारुडवाहिनी॥ २६॥ शूलखट्वांगहस्तेयं गजचर्मपरिच्छदा॥ सेनेयं शांभविंभो लोचननत्रयभूषिता॥ २८॥ इति दर्शयति स्कंदे कोधान्मल्ल

३९

वधोद्यतः॥ मार्तंडभैरवः शीघ्रंययौ मणिमया चलं॥ २९॥ [illegible]लं ति रौद्र वेतालाभूताः प्रेताश्च डामराः॥ शाकिन्यो मातरोत्युग्रा नानायुधकरोद्यताः॥ ३०॥ अत्र मल खट्वांगहस्ताग्राः केचिन्मुसलपाणयः॥ चैलछत्रिकराः केचित्परशुधारिणः॥ ३१॥ त्रिशूलतुलनोत्साहाः केचित्तोमरपाणयः॥ शोभितामुद्गरैः केचित्केचितु गदाधराः॥ ३२॥ केचिल्लोहार्गलस्कंधाश्च केचोलनतत्पराः॥ शंखव[illegible] [illegible]रते केचित्कालदंडास्त्रमंडिताः॥ ३३॥

केचित्[illegible]

३०

केचिच्चरा नराभित्वाःकुंतपट्टीशधा
रिणाः॥धनुर्बाणधराः केचिद्दिंडिमा
लीकरोद्यताः॥२४॥चर्मखड्गधराश्चा
न्ये खेटकुंतमहाबलाः॥मुद्गरान्नेत्रा
मयंत्येके केचिल्लंकेण दंडकान्॥२५॥
नाभिचुंबिप्रलंबोष्ठा दंष्ट्रालंकृत
वक्षसः॥केचिं चापप्रचं.....व्याजं
भास्याश्च केचन॥२६॥केचिद्विकृ
तसिंहास्याः केचिद्दीर्घदन्ताननाः॥
शुंडानासा वक्रतुंडास्त्रिशीर्षाः सप्त
शीर्षकाः॥२७॥षट्सप्ताष्टकराः
केचिद्विलंबिहनुकुंडलाः॥लेला

प्रचंड नयना

३०

दृश्रृंगविकृताः केचिन्मालविलो
चनाः॥२८॥केचिद्घर्घरिकावक्त्रो
नाभिस्पृग्रसना चलाः॥तिर्य कू
र्चहरटाटोपाजटाधंनागयष्टयः॥२९॥
केचिदूर्ध्वकराक्रूराः केचिद्विः सवि
लोचनाः॥मुंडमालाधराः केचित्के
चित्कर्णावृताननाः॥३०॥केचिदूर्ध्व
पदःशीर्षा करयानामदोत्कटाः॥के
चिद्भील्लाननाः केचिद्रक्तांगा दंतुरा
ननाः॥३१॥केचिद्गलंडुग्मूषाभा वव
ल्गुः सत्वसंपन्नमाः॥महामान्या महो
साहा महादेवात्मजाद्भव॥३२॥त्रिस

४१

मो

सनवजिह्वाश्चपंच सप्तदंष्ट्राधराः॥ च
तुःकर्णास्त्रिकर्णाश्च ज्वालास्याःपं
चतुंदिलाः॥४३॥ वाद्यसंग्राममुरज
ध्वनिनो[illegible]मपूरयन्॥ रणदुंदुभयो
ढक्का नि[illegible]णो घनघोषिणः॥४४॥ वु
घोषा रणकंकोलो रणतालसुनादि
नः॥ जयघंटादिवाद्यानि युगपद्दध्व
नुस्तदा॥४५॥ वेणुश्च रणमोहर्यो जु
घुर्षुर्युद्धभेदयः॥ सस्वनुर्युद्धकों
सैतालाश्चिक्कणरणघोलकाः॥४६॥ त
थापिनाकिवाद्यानि जगर्जुडिंडिमा

४१

ध्येयः॥ ववदुर्दीर्घशृंगाणि [illegible]स्तनुःप
टहादयः॥४७॥ गगनं प्रावृतं भाति ना
नावर्णध्वजांचलैः॥ शूलिनः कोष
वीरस्य वितानमिव विस्तृतं॥४८॥ शु
भ्रैर्मर्द्धैः सुवीराणां चामरैः स्वर्णदंड
कैः॥ चंद्रिकापूरितं व्योम तदाभ्रद्र
जनीं विना॥४९॥ त्रिरदः सुरधिनां तद्ध
के[illegible]रोहिणां॥ चलन्मयूरकं
चानां दीप्ताश्चन्यमखद्धनं॥५०॥ ततः
फणिफटाटो[illegible]पृथिवी मज्जनोन्मु
खवी॥ वराहदंष्ट्राभंगश्च चातुरंगस्य
मारुतः॥५१॥ सेनाघोषेण दुग्धाब्धेः

५२

क्षुभितोमधुसूदनः॥ तेनजागरयांच
क्रेशेषपर्यंकलालितः॥५२॥ जंगमा
गिरयोनीलाइवधावंतिकुंजराः॥म
हावदंकुरानुगानगणाय्यमदोद्ध
ताः॥५३॥ तत्रतेषामभून्मार्गेमदा
सारतरंगिणी॥ तांचतेरुईयाःसा
दियुक्तायेच्छंदहंसः॥५४॥ सु
श्यद्धाह खुराघातेश्रूणीभूता
रुमजंरजः॥ घर्षणेश्चक्रेनेमीना
मस्पृशाद्दिवमध्वनि॥५५॥ इत्य

५२

स्वल्पनलोपितंश्रीमन्मार्तंडभैरवं॥
विलोक्यानुचरामल्लंकथयामा
सुरासुरा॥५६॥ ~~[illegible]~~
~~[illegible]~~॥५७॥ इतिश्री
ब्रह्मांडपुराणेपंचमस्कंदेक्षेत्रखं
डेश्रीमल्लादिमहात्म्यशिवसैन्यव
र्णनंनामअष्टमोध्यायः॥ ॐ स
नत्कुमारउवाच॥१॥ अथागतंम
हेशास्यसैन्यंसर्वदिगंतरात्॥अ
संख्येयमनाख्येयंदीप्तशस्त्रावली
हत॥१॥ इतितंकथयामासुर्दैत्याना

मधिपेश्वरं ॥ मल्लं तस्यासुरेंद्रस्य दूता
४२ विभ्रांतं चेतसः ॥ २ ॥ मल्लो सुरउवाच ॥
को सौ महेशः किं सैन्यं वृषभेण स
मृद्धिमान ॥ यस्य प्रावरणं चर्मभि
षणा निभुजंगमाः ॥ ३ ॥ इति वित्तपते
वैरिं कोयं कथय सप्लं ॥ दूताहनते
नं हि विपरीतार्थभाषिणं ॥ ४ ॥ सुहृ
दो मम तस्याद्रिः कैलासो भुजपंज
रे ॥ निधायादोलितस्तस्य बलं मसु
रतः कथं ॥ ५ ॥ अथासौ लीलयोत्ति ४२
ष्ठन्नुत्तुंगशिखरं गतः ॥ तस्मादालो
कयामास शंभोः सैन्यं स दैत्यराट् ॥ ६ ॥

तं दृष्ट्वा तत्प्रियो दैत्यः शूराणां दत्तवान्
गजान् ॥ सुराहंनाय शूराय ददावैरा
वतं गजं ॥ ७ ॥ निर्जरध्वंसिने वैदिसे
ना कोलाहलाभिधं ॥ विद्युत्पाताय
शूरा कटं चतुर्बीजि विराजितं ॥ ८ ॥ उद्धू
ताय च मल्लाय चतुर्दंतं महागजं ॥
देवशल्याय वीराय ददौ सुरपतिं
गजं ॥ ९ ॥ तस्मै च वाजिं चित्रांगोद
तः कास्मीरसद्भुपुः ॥ रत्नकोचनप
[illegible]ण संराजस्पष्ट मंडलः ॥ १० ॥ कु

गजं ॥११॥

४४

जरं मैरिभास्यायहिमवंतेमहा...॥ इंद्रगोपतुरंगांच चतुश्चामरद्रोपि ते॥११॥सुरेंद्र दर्पदलनो बहूनांर ससंपतिः॥जसमैकर्पूरतिलकंवा जिनंचगजाधिपं॥१२॥चामराणि प्रभावंति संन्नाहं सूर्यतेजसं॥वे रिदर्पहरं खड्गं तां बूलराशिनासह॥ ॥१३॥सुरगासापदे वारिहस्तिनं जय मंगलं॥अश्वं नंद्राभ्रुसं... म मनिज करेस्थितं॥१४॥नूरविध्वं

होत्रार

नंस्वोधानहल्लंकुंजरंचसहामरं॥१५॥संघ

सकापेभं कस्तूरीकवचाभिधं॥१५॥ वाहैश्च तुर्भिःसंयुक्तं पद्मरागसमः प्रभैः॥कं बोजैश्वं ड कोपायरथं चविजयध्वजं॥१६॥सिंधुनादाय मतालिमालाव्याकुलितानने॥ प्राकंसग्रामसहाशौर्यपरितोषेण सुंदरं॥१७॥इंद्रनीलप्रभावाहाश्चि बिरकनकप्रभं॥पस्यतस्यंदनवं रप्रायधद्धोमुखायच॥१८॥पत्र सिंदूरवर्णीश्चा...कर्णामरू जो वाः॥तंरयंधूम्रवं...यगजेनी

नरि

५५ लगिरिंद्रदो॥१९॥उल्मुखं नीलमकरं
स्वर्णवर्णाश्च भ्रूषितं॥कच्छध्वजंर
थंसूर्पकर्णायव्यतर[illegible]दा॥२०॥ज्वा त
लामुखःश्मलजिह्वःसुराविंसुरसूद
नः॥करालःपावकाश्च[illegible]ज्ञाप्ति
दंतःप्रतापवान्॥२१॥भीमा[illegible]भी स्वा
षणमुखोदवमल्लोबुधांतकः॥नि
र्जरारिगजमुखोवक्त्राश्चत्रिदशा
र्दनः॥२२॥कोलध्वंसीकुंभना॥सिंह ५८
पादोमदांतकः॥खराननःखर्वदंष्ट्रः
खररोमाखरांघ्रियुक्॥२३॥ऊर्ध्वकेशः
सप्तबाहुर्नववक्त्रश्चतुर्भुजः॥हल

दंतक्रूरदृष्टिर्लीगालीकरभाननः॥२४
वक्रदंतखरनखःखड्गकेशःसुरा
शनः॥असिजिह्वःकुंतजिह्वःकूर्म
कर्णीत्रिलोचनः॥२५॥उदग्रास्यो
दुर्मुखश्चचामरश्मश्रुलोचनः॥
धूम्रोहव्याघ्राघ्रिर्दुर्मुखोदुष्टःश्चलरोमा
सिकं विनाराक्रतू॥२६॥त्रिनासःसप्तरस
नःत्रिशिराश्चचतुःशिराः॥विद्युत्के
शोज्वलदंष्ट्रोव्याघ्रवक्त्रःसुदुर्म
तिः॥२७॥दुर्मुखःशरभाकारःपवि
त्रःसिंहजटः॥तडित्कर्णीःक्रोध
मूर्तिःपात्राकर्णीःप्रमोटनः॥२८॥सिं

५६

हनादः क्रूरनादः स्वरनादोश्वहेषितः ॥
शुंडाहस्तः केशबाहुस्तांडिद्दुर्संक्षिपा
द्रुत्तौ ॥२१॥ नीलाननस्तितिरंगास्त्रि
[illegible]श्वंडविक्रमः ॥ श्वेतोदुरःशाता
श्वश्चधूम्राक्षीवीर[illegible]॥ रुणासु
ग्रीवःश्वखकाहस्तः शूलग्रीवःत्रि
वाकृतः ॥ क्रौं[illegible]मूर्त्तिर्महामूर्त्तिर्न
सोमूर्तिर्मदोत्कटः ॥२३॥ इत्याद्यने
कदैत्यौघान्वाजिकुंजेरचामरैः ॥
कर्पूरशास्त्रसन्नाहैः प्रियवाक्यस ५६
दुक्तिभिः ॥२४॥ वस्त्रौलंकृतितांबूलैर
हैयामासतत्क्षणात् ॥ आदिदेशात

तः सर्वान्नृपतीलघु संगरे ॥२३॥ स्व
यमारुह्य चोतुंगसहस्राक्षं महारथं ॥
सर्वैःशस्त्रास्त्रसंपूर्णमंत्रयत्र[illegible]घा
न[illegible]ते ॥२४॥ हसणामल्लासुरोदैत्यस्ते
जसादीपितो नभौ ॥ निर्वाणसमये
प्राप्तः प्रदीपइवदुःसहः ॥२५॥ तद्
बमणि दैत्येशः कुंजरस्कंधलालि
तः ॥ चलच्चामरवृंदानियत्र देशोल
संति च ॥२६॥ तत्सेनावाद्यनिर्घोषेश्च
सुप्तुः स्तोयराशयः ॥ वेमुर्जलंतरंगा
लि मिषेण सहसा तदा ॥२७॥ उ[illegible]तु
गसलिलेप्रकाशाद्भूतेजातपः ॥

५७ आलिलिंगहरेः कंठं लक्ष्मीर्दुग्धा गीता
बुधिस्थिता ॥२८॥ आरक्तनीलैः ...भैः
...धत्त्रैरापूरितं नभः ॥ सिंहनादै
श्च दैत्यानां प्रतिशब्दैर्मही भृतां ॥२९॥
शिखराणि जहुस्तेषां सहसावा
सत्त्वालसः ॥ उद्वेजिताः किंनरा
स्ते सेनाघोषैर्दिवं ययुः ॥३०॥ इति श्री
ब्रह्मांडपुराणे पंचमस्कंदे क्षेत्र
खंडे मल्लारिमहात्म्ये दैत्यसैन्यनि ५७
र्गमनं नाम नवमोध्यायः ॥९॥ ॐ
सनत्कुमार उवाच ॥ श्रृणुध्वं ब्राह्म
णा दुष्टकलिकाले मलापहं ॥ चि

त्रं चरित्रं मल्लारेः श्रोतॄणां सर्वसि
द्धिदं ॥१॥ सप्तकोटिगणाकीर्णो दे
वो मार्तंडभैरवः ॥ तत्सेनाधिकसैन्ये
न मल्लो दैत्यः परीवृतः ॥२॥ रोषेण
ते महासैन्ये मिलिते तु परस्परं ॥
सिंहनादैश्च वीराणां भूतलं बधिरी
कृतं ॥३॥ मिथो मत्करतूडानां संघ
हे... सिरांसि च ॥ बंधुरैर्दालपामा फे
सुध्वेजानामुन्नतो चलौ ॥४॥ ल
लाटपट्टान्यभिलक्ष्य कुंजराणां सम
ततः ॥ भा च कर्षुर्महावंतः स्तौकुशो
रंकुशान्नियः ॥५॥ योधाः कुंतैश्च

नास्व

५८ श्लैश्चताडयामासुरन्युतं॥स्वैरंकू
र्चकचाक्रौं[illegible]न्योन्यमतुलोत्स
वा॥६॥शुंडादंडान्कुजराणांनिजघ्नुः
करवालतः॥नाडीर्वामकराग्रेणधार
यन्महाशयः॥७॥चंद्रबलगोलैर्ली
लायाः कालबालइवाजिगः॥मिलक
पोलनिनदैःकुंजरैःकुंकुमारुणैः॥८॥
कल्पांतइवतत्रासीत्संग्रामोविश्व
भीषणे॥ रणकौरैश्चशस्त्राणांव्या
कुलात्मनां॥९॥विचिकेरुर्विस्फुलिं
गाः[illegible]शस्त्रसंघट्टसंभवाः॥ववृषुःसम
रेयोधाःशस्त्रधाराइवांबुदाः॥१०॥

+ श्रीकृष्ण ✓

रणांगणरजःकीर्णैःखद्योतइवतेनि
शि॥कुंजरस्कंधसंरूढाःकालसंन्ना
हसंहताः॥११॥निजघ्नुःसादि[illegible]ःसादी
न्भल्लैःखड्गैर्भुशुंडिभिः॥चक्रिकामु
ष्टिघातैश्चघनकंकणादंडकैः॥१२॥
आमुष्टियमदंष्ट्राणांप्रहारैर्दारुणै
र्मिथः॥अत्यासंनतुरंगास्तेकेशाकेशी
महाबलाः॥१३॥बाणैरुत्तमलोहाग्रै
र्विविधुस्तुरगान्मिथः॥रथिनःसार
थीन्रौषात्तरथिनस्तेमुलोत्सवाः॥१४॥
बभंजुःशूलशकटान्कंत्रिका

संतन

[illegible]

शत

४८ [illegible]शोभितान्॥धावत्पदातिवृंदानि
पत्तैरावृतघोटकान्॥१५॥अहोपदात
यःशूरालोहसंनाहसंवृ[illegible]॥निजघ्नुः
क्षुरिकाघातैस्तुरंगान्सादिनोद्रि[illegible]ती
न्॥१६॥ज्वलत्कलापिभिर्भल्लीभिःकुं
जरान्समराजिरे॥धनुर्ज्यास्फाल
मुक्ताभिस्ताडयामासुरद्भुतं॥१७॥ती
क्ष्णशूलप्रहारैश्चरथिनःसहघो
टकान्॥जीवितात्प्रापयित्यजंपप्रज
घ्नुश्चक्रेरक्षकान्॥१८॥अश्वान्विघ ४८
ट्टयामासुःकुठारैरतितीक्ष्णकैः॥सो

टारोस्त्रप्रहाराणांस्यंदनानांपदातयः॥
॥१९॥केचित्कांश्चिच्चमुसलैःस्थूलैर्लौहा
र्गलादिभिः॥समरेचूर्णयामासुःप्र
हाररुधिरारुणाः॥२०॥केचित्लवङ्गा
संजातैर्घातैःशरीराण्यचूर्णयन्॥त
थानिष्कासयामासुर्बहिर्लीचनपिंड
कान्॥२१॥कांश्चिद्देकेहत्वाग्रेश्च[illegible]
कृष्टुःपदातयः॥तांस्तान्निहन्युरपरेनि
स्त्रिंशैरस्त्रचंचुरैः॥२२॥केचिच्चक्राणि
मुमुचुस्तीक्ष्णधाराणिपञ्जवाः॥विशी ५१
र्णास्तान्यपरेशास्त्रैर्लित्वासंग्राममंडिताः॥२३॥
आफलंमल्लघातैश्चनिर्गच्छंतियथात

नं

घातैश्चूर्ण

था॥ जघ्नुः कराभ्यां सुभटाः केचिद्दे
के परस्परं॥२४॥ ज्वलन्निस्त्रिंशसंघा
तैः [illegible]गायच्छयः॥ परेषां घोणदश
रुध्यसरोषाद्रुधिरं पपुः॥२५॥ हा केचि
द्दूरसंदंशपीडनाद्दहरन्नसून्॥ अन्ये
षां कोप बहुलाः पतिता ह्यवनीतले॥२६॥
उदग्रैरंकुशैरुग्रान्पराक्रमवतो द्वि
पान्॥ बबंधुः पाशजालेन विषया
नि व योगिनः॥२७॥ झलझ्झल्लायमा
नीर्वु सन्नाहो[illegible]तायुधान्॥ के
चिद्दुःस्फोल्लयाचक्रुस्त्रिशूलाग्रेण
भेदितान्॥२८॥ सहिरेपतितान्शी

षैर्गदाघातान्भ्रमप्रदान्॥ धीमंतो
दुर्वचांसी व हत्प्राणहरणोद्भवः॥२९॥
हतिघातोच्छलद्घोण शोणितच्छत्रमं
डलाः॥ स्वामि संतोष[illegible]युयुधुः
शस्त्रपाणयः॥३०॥ सुरांगनानां नैः पू
र्णादहृभुग्नीत चक्षुषः॥ वीरा मुद्ग
रघातैश्च रात चंद्रनभस्थलं॥३१॥
प्रस्तरा भिंडिमालोच्छ्रासु हता घटि
ता अपि॥ लेगुः परे षां हृदये कुश
ब्दा इव दौर्जनाः॥३२॥ कुठोरद्युः कुठा
रैकधाराद्वैधीभवद्वपुः॥ की[illegible]ः पु
ण्यास्परं किंचिन्नास्तीति चावदन्भटाः॥

॥३३॥

५१

श्रितशस्त्रौघछल्लद्रक्तपुरस्त्रात्तारणे भटाः॥
अवनी रोमत्यामासुरुत्फुल्ला इव किंशुकाः॥ २५॥ मुष्टिप्रहारैर्युयुधुः कबंधादिव्य चक्षुषः॥ स्वामी भक्तिप्रभावस्यैकः पारं वेत्ति तत्ततः॥ २६॥ छिन्नकंठा कुठारैर्गैर्नन्नृतुः सुभटा रणे॥
गजग्रीवाधृताः केचिद्रणे शाइव दुद्रुवुः खड्गपाणयः॥ दोर्मूलावर्तमृत्युरसिसंछिन्नास्ति यंग्यज्ञोपवीततः॥ तेषि लामंडलं भानोः सुभटास्त्रिदिवं ययुः॥ २८॥ पतिताः करिकुंभानां प

५१

त

ल

तितानां रथोपरि॥ श्रृंगाररसनिर्मग्नमानसा इव ते बभुः॥ २९॥ नद्यो बभूवुरसृग्स्य रोणफेना बलीयुताः॥ हयानां रौप्यवर्णानां यासुहंसायितं गलैः॥ ४०॥ कर्त्रीभिः समायुक्ता पत्रैर्बाणविचित्रिताः॥
तरंगा लिखुलोल्लासुरा फरा इव देजिरे॥ ४१॥ तामरणितरंगंतियासु कूर्मी इवोन्नताः॥ शिरांसि हतवीराणां कमलत्वमुपाययुः॥ ४२॥ मांसाशनाः कर्मनिरताः कृतकोलाहलारवाः॥ इव भांति मदोन्मत्ताः शाकिन्यो वनदेवताः॥ ४३॥ कुंजराणां तुरंगाणां पार्श्वा[illegible]णि महांति च॥ ग्राहता मापयुः सद्यश्चलंति चवलंति च॥ ४४॥

भा

जग्मुः शैवाल्कतां यासु केशपाशाः सु
विस्तृताः ॥ केशाकेशी मिथो युद्धे शी
र्षेभ्यो यवियोजिताः ॥५५॥ आध्मात
जठरास्तास्तातीरे विरा विशोभिताः ॥ परा
ने भोजनैस्त्रस्ता ब्राह्मणा इव तुंदिलाः ॥
॥५६॥ सद्यः शिवप्रभावेण गणा निप
तिता अपि ॥ उत्तस्थुः स्वायुधैर्योधा य
था पूर्वं गणा गणे ॥५७॥ दैत्यानां सुभ
टाः सर्वे नोत्तस्थुः समदेहताः ॥ आर्द्री
इव मर्दः पिडाः प्राणहीना दिवंगताः ॥५८॥
धाः तुष्टुवुः प्रपो[illegible]ः सर्वे देवं मार्तंडभैरवं ॥
जयेति मुनयस्तोषाद वेदं न्युगपत्तदा ॥
॥५९॥ अवाद्यं जयवाद्यानि कुसुमानि

दिवः सुराः ॥ ववर्षुर्ललितं गीतमगाय
न्सुरगायकाः ॥६०॥ इति श्रीब्रह्मांडपु
राणे पंचमस्कंदे क्षेत्रखंडे मल्लारिम
हात्म्ये मल्लसैन्यवधो नाम दशमोऽध्यायः ॥
॥१०॥ ॐ सनत्कुमार उवाच ॥ अथ स्वे निहते
सैन्ये स दैत्यो मर्षपूरितः ॥ ध्मातनासा
पुटो मल्लः क्रोधाग्निः श्वासपोगतः ॥१॥
वह्निकुंडेक्षणः कंपमानः खड्गसुभी
षणः ॥ शीघ्रं नुदेति तुरगानुवाचं नि
जसारथिं ॥२॥ ततः शौनाधिपो दैत्यः
खड्गदंष्ट्रः प्रतापवान् ॥ सुविज्ञापय
दीत्थं स मल्लाख्यमसुरेश्वरं ॥३॥ कि

पाय

५३

यत्सैन्यमिदं देव मासमात्रमिवाधुना॥ नोलंतव प्रकोपेनैतां बूलं दीयतां मम॥४॥ तव प्रतापो मूर्तिर्हं संग्रामे जय निश्चयः॥ हंता वीरसहस्राणामेकाकी तेन वै त्सि किं॥५॥ मयि तिष्ठति दैत्येंद्र कथं त्वं युध्यसे स्वयं॥ क्षणं स्थित्वा द्य भृत्यस्य स पश्य मे रणकौशलं॥६॥ अथासौ दैत्य राजेन खड्गदंष्ट्रः समीरितः॥ स्वामि सन्मानतोषेणायया युद्धाय सन्मनाः॥७॥ वाजिनां पंचभिर्लक्षैः स्तद्विगुणैः स ह॥ चतुर्गुणैश्च करिभिः गिजा... श्चैः शस्त्रवान्॥८॥ वाद्यदुंदुभिनिर्घोषैः

+ रथैः ३

५३

सिंधुपानस्फुरन्मदः॥ कृतबंदीजन स्तोत्रश्चारु चामरवीजितः॥९॥ तमायांतं समालोक्य समादिष्टः षडानन ॥ युद्धस्वेति महेशेन खड्गदंष्ट्रेण सत्वरं॥१०॥ प्रसादं इत्युवाचेंद्रसेनया निजया हृतः॥ अनेक शस्त्रयुक्त स्वामी चातुरंगपरीवृतः॥११॥ मयूर पिच्छ चमरैः सेवितश्छत्रमंडलैः॥ मयूरवाहनस्तत्रेत स्वैः सस मरांगणे॥१२॥ आवयोः समरो घस्यासेनाया किं प्रयोजनं॥ युध्यस्वत्यवदद्धा क्यखड्गदंष्ट्रः षडाननं॥१३॥ बालस्त्वं भूति

समा

श्री

५४

नः सर्वसैन्येन किल रक्षसे ॥ संग्रामा
यसैन्यस्त्वं न भत्य राक्षणा वयः ॥ १४ ॥
या चखपोलिकां दुर्गी नासाभ्यां ज
हिरेक पं ॥ नवनीताद नेस क्तः कथं
युद्धाय वल्गसे ॥ १५ ॥ उत्संगयाहि
मातुर्मे चमुचा... सं ग्रमे ॥ कोम
लानितवांमा निनि दैयाम मभल्ल
यः ॥ १६ ॥ इति तस्य वचः श्रुत्वा चु
कोप सुतरामसै ॥ विव्याध दैत्यं बा
णानां सहस्रेणासिदं ष्टकं ॥ १७ ॥

५४

तेन ते खड्गु जालेन बाणाच्छिन्ना
खलाघवात् ॥ विव्याध च ससेना
न्य बाणैः शत सहस्रशः ॥ १८ ॥ बा

णजालं समायांतं वीक्ष्या सो पार्व
तीसुतः ॥ शक्त्या निवारयामास
शमित्या बर्हिणासनः ॥ १९ ॥ ततः स
कुंजरारूढः शाफरी ध्वजलक्षितः ॥
जघान षण्मुखं बाणै रूक्षैस्त्वः स
मरे बली ॥ २० ॥ यैथहि तं मयूरेणास
मुत्प ... नभस्तलं ॥ संधानं तस्य दै
त्यस्य स्वामिना छिन्नितेन चाश्वाः सं
धानं व्यर्थितं महा वीक्ष्या काशातयो
न्मुखं ॥ जघान केकिनं सद्यः शरेण
सरुधिराले ॥ २२ ॥ ततः कोपेन पूर्णोसा
वविधात्तस्य कुंजरं ॥ मजकी तीरिपि
छ्या ग्रमर्द्य चंद्रेषु नालघु ॥ २३ ॥ षण्मु

खड्गस्य धनुर्वै तूणं क्षुरप्रेणाशुगेन च॥
चिच्छेद प्रोन्नतं दैत्यो ध्वजं मल्लासि
धारया॥२४॥ नलैर्विनिर्मितांस्तुगा
न्किरीटानाशुगैः क्षणान्॥ षड्भिस्तच्छि
गुणैः कर्णकुंडलानी भुजेन मनाः॥२५॥
व्याकुलीभूतचित्तोऽसौ बाणजाले
दृष्ट्वा तदा॥ ततः कोपेन महता स्फुरद्दं
तच्छदाभीषणः॥२६॥मुमोच शक्तिं
मत्युग्रां शतघंटाविलोलिनीं॥ कालपा
तोज्वलनज्वालानिर्मितामिव दुर्धरां॥२७॥
दैत्याधमसहस्रेतिसा तेनाशुगाहतिछि
न्ना॥ वार्यमाणापि हृदये पतत्तस्यांब
पोत्थिनः॥२८॥ विह्वलः शक्तिघातेन मु

मोचासृग्मदोद्धतः॥ पलायमानं त
त्सैन्यं मारयामासुरैश्वराः॥२९॥ केचि
न्मुसलघातैश्च सुतरां पीडितोरसः॥
रक्ताक्षा निराक्षसा वै मुद्गराघाततच्चे
क्षुषः॥३०॥ परिघाघातसंभ्रांतमानसा
राक्षसाः परे॥ आसन्मरणमूर्च्छा
मायपुस्तत्र संगरे॥३१॥ पतितानां च
शस्त्राणां धाराभिर्गलितांघ्रयः॥ के
चिद्द्रवंति समरे भीरवस्तु परांमुखाः॥३२॥
पपुः स्वेदजलं किंचित्तुरंगाणां च दं
तिनां॥ भंगं भीतित्रषाक्रांताः केऽपि पा
जीविताशयाः॥३३॥ इति श्रीब्रह्मांड
पुराणे पंचस्कंदे क्षेत्रखंडे श्रीमल्लारिमा

५६

हात्म्ये खंडे दक्षवधो नाम एकादशोध्यायः॥
॥११॥ ॐ सनत्कुमार उवाच॥ हते सेनाधि
पे तस्मिन् ससैन्ये थरिवोत्तमा॥ को
टिनां दशसाहस्वामी हेमदंडश्च चाम
रैः॥१॥ वीज्यमानो रथारूढः शस्त्रवि
द्याविशारदः॥ उल्कामुखो महावी
र्यः क्रोधेन रणमाययौ॥२॥ वाजिनां
लक्षविंशत्या रथानां कोटिभिर्युतः॥
कोट्यर्धकुंजरैर्युक्तो विसंदैव्यं पद
गैर्वृतः॥३॥ तमालोक्य हतोत्साहं से
मरातिमुखं [illegible]ः॥ गणानामधिपं
देवं नुनोद रथिनं तदा॥४॥ दैत्येना
भिहितः सो[illegible] किं ते युद्धेन बालक॥

शिवः
२

५६

थ

मधुराणि च खाद्यानि मोदकप्रमु
खाणि च॥५॥ कुमार[illegible] सुखं गेहे खा
दीराश्त्राणि संगरे॥ स तेन व्याहृतः प
श्चाद्धा चालवमलं तव॥६॥ दैत्यसे
नासुहृत्तान्वै मोदकान् भक्षयाम्यहं॥
शिवस्य बालकोऽहं न भव तामंतकोऽ
धुना॥७॥ इत्युक्तो राक्षसः कोपात्प्रज्व
लद्दहनेक्षणः॥ मुमोच तीक्ष्णधारा
णां शराणां शतमद्भुतं॥८॥ तान् शरा
न् प्रश्रुघातेन गणेशो कीलयाच्छि
नत्॥ संदधे सो ततो दैत्यः शरणां द्वि
सहस्रकं॥९॥ ते शरा वाजिनामंगे कु
चितर्दगनाः प्रसत्रकाः॥ उन्मार्गगामिनो
भूवन् हयाः सारथिनाहताः॥१०॥

५

म

५७

अक्षो बभंजमकरश्चूर्णीभूतो भव
तदा॥ हाहाकृतं सुरैस्तत्र तल्लक्षणात्
क्रोधपूरितः॥११॥ विव्याघ तुरंगां
स्तस्य बाणैः सारथिं ध्वजं तथा॥ तं च
दैत्यंगणाध्यक्षो विदर्थं प्रकरोत्त
दा॥१२॥ लोहभारसहस्रस्य गदां
जग्राह दानवः॥ त्रिमंतीत्ताकुठा
रेण चिछेद च गणाधिपः॥१३॥ गृ
हीतमुद्यतः शक्तिया व क्रोधान्म
हासुरः॥ तावज्जोधानगणपः स
दंतेनाशु मुष्टिना॥१४॥ तावत्सन
रसिंहो पि किलेखवनखैः करं॥

५७

तस्य दंतप्रहारेण प्राणान् जग्राह
विघ्नराट्॥१५॥ शिरोपि व्यापनय
नं ललजिव्हं चलच्छुटं॥ छिन्नंप
दातिघाते नपपात विशिराभुवि॥१६॥
विलोक्य तं हतं दैत्यं तत्सैन्यं योद्धु
मुत्सुकं॥ अभूत्तस्य गणैः क्रोधा
द्युद्धे नीतं यमक्षयं॥१७॥ तुरंगं कुं
जरं महारथिं सारथिं पिस्त्र हा॥ अथ
तं समरे दृष्ट्वा दीर्घनिद्रामुपागतं॥१८॥
उल्कामुखं महासैन्यं समरे रवि
लोचनः॥ आगत्या वाजिलक्षाणां
रथकोटिद्वयेन च॥१९॥ कुंजराणां

नी

चतुः कोट्या विसंख्येयैः पदातिभिः ।।
अयुतैर्जयवाद्यानां सहस्रेणोन्न-
५८ तध्वजैः ।। २० ।। स्वामिसन्मानदर्प-
णास्फुरन्नासापुटद्वयः ।। स्फूर्जच्चं-
डभुजादंडस्वर्णदंडैश्च वीजितः ।। २१ ।।
चामरैः कुंतलोमाख्यः संग्रामम-
यसमाययौ ।। तमापातं शिवो वी-
क्ष्य दिदृक्षुर्जयनंदिनं ।। २२ ।। प्राप्त-
वंतं महेशस्य सारूप्यं नागभूष- ५८
णं ।। त्रिनेत्रं पंचवक्त्रं च चंद्रमुक्ता-
द्युतिप्रभं ।। २३ ।। त्रिशूलादीनि शस्त्रा-

स्त्राणि दधानं चंद्रशेखरं ।। कांचनस्यं-
दनारूढं संग्रामोत्सवपीवरं ।। २४ ।।
तमुवाच शिवाकेरं लं महेशो सिंहसु-
रः ।। तेनोक्तं कृपया शंभोः स्वरूपं प्राप्त-
वाहनं ।। २५ ।। किंकरः शंकरस्याहं ल-
ब्धोर्थमुपागतः ।। तमाह कुंतलो-
मा सावमल्लं गतं तव ।। २६ ।। रेरे दे[illegible] ह-
ने प तोतोहं कस्त्राता [illegible] रक्षतु ।। स्वामिच्यु-
क्तो ललाटस्य स्वेदेन ज्याममर्द-
चा ।। २७ ।। तत्र संधाय बाणानां शतं ल-
क्षप्रसूतिमत् ।। आकर्णं धनुरापूर्य
कुंतलोमिमुमोच सः ।। २८ ।। स्वद्रूगाचा

५९

ण

लनोच्चालैः शरांस्तान् सं निराकरोत् ॥
जयनं दीगणः शंभोर्धनुरादाय सु
प्रभ ॥२९॥ संदधे बाणमत्युग्रं दिग्धं
हालाहलकेन च ॥ आपूर्यौरःस्थलं स्फा
लं तेन दैत्यमताडयत ॥३०॥ वार्यमा
णोपि बाणौ रातैर्वक्षःस्थले पतत् ॥ नि
र्गते पृष्ठरंध्रेण बाणे मेने स नव्यथां ॥३१॥
अथासौ शरजालेन त्रासयामास
नंदिनं ॥ स सैन्यं समरे तत्र पुद्धमं
त्रप्रभाववान् ॥३२॥ पराङ्मुखो भव
न्नंदी रथाच्चैश्चलितं क्षणं ॥ सारथिः

५९

शरनिर्भिन्ने पपात धरणीतले ॥३३॥
धनुर्मुष्टियुतं सद्यश्छिच्छेद ध्वजमु

त

त्तमं ॥ तेन द्रवैर्दयेनाश्विः क्षोभितो मु
खवनोदनात् ॥३४॥ पलायमानं देवानां
सैन्यं चूर्णी चकार सः ॥ मर्दने श्वकैर्ने
मीनां खांगकुंतायुधैर्गजोनादुपापा
तयामास तुरगान् शस्त्रपातैश्च दारुणा
न् ॥ एवं संक्षीयमाणे तु सैन्ये नंदी ब
लाद्रणे ॥३६॥ क्रोधेन पूरितस्वांतः सं
र्वताग्नि विलोचनः ॥ अन्यसारथि
नायुक्तः सिंहनादं चकार सः ॥३७॥ ते
न सर्वं हतं सैन्यं दैत्यानां शरवृष्टि
भिः ॥ विव्याध कुंतलोमाणिमार्गेन
येनाश्रुपात्रिणा ॥३८॥ स पत्रीशोष
यामास मरतं तस्य तद्दिदिश्चितं ॥ ततः

६०

साविह्वलो दैत्योप्यमच्चक्षुरप्य तदा ॥५९॥
हते तस्मिन्दुराधर्षे श्रीमता जयनंदि
ना ॥ पुष्पाणि मुमुचुर्देवाः आशीर्वा
दान्महर्षीश्वराः ॥५८॥ गायनं नर्तनं चै
व चक्रुर्वै यक्षकन्यकाः ॥५९॥ इति
श्रीब्रह्मांडपुराणे क्षेत्रखंडे पंचम
दे श्रीमल्लारिमाहात्म्ये उल्कामुख
कुंतलोमणो वधो नाम द्वादशोऽध्यायः ॥
॥१२॥ ॐ सनत्कुमार उवाच ॥ ततो हतेषु
दैत्येषु सेनानीसैन्यकेषु च ॥ य
द्वृत्तं संगरे तस्मिन् श्रृणु तान् महर्षीश्व
राः ॥१॥ मणिमल्लौ रुषापूर्णौ रण

६८

नि ३

वाद्यमहोत्सवे ॥ तावुभावपि संग्रा
मे तिष्ठतां क्रोधनिर्भरौ ॥ मल्ल उवाच
भ्रातरं मल्लं मणिः क्रोधोद्धुरस्तदा ॥
दैत्यराज महाभाग्यो द्य मे परस्य
संगरे ॥२॥ यस्त्वयं जगतां नाथः श
क्रादिसुरपूजितः ॥ स योद्धा द्य ज
यं तस्मिन्नेवासले पितर्वा ॥३॥
पराजय त्वया द्य मे जय एव सु
निश्चितः ॥ इत्युक्त्वा सिंहनादेन ज
गर्ज मणिकेसुतापः ॥ त्रैलोक्यं
पूरयामास स्वशब्दैः प्रतिरावतः ॥
चेलुः कैलासशिखरे वृद्धसिद्धसम
स्ते

६१ धयः॥६॥ द्वंद्वानां किन्नराणां च दृष्टा
न्यालिंगनानि च॥ कंठमुरारेः [illegible]
[illegible] कमलालिलिंगप्रतिशब्दभीः॥७॥
सिंदूरोद्धूलितशिरा मायावी तु गाम्
र्तिमान्॥ लिखं नरत्नकिरीटस्य कोद्या
वादिदमंडलं॥८॥ शोभितो बाहु विंश
त्यारक्तचंदनचर्चितः॥ तडील्लक्षप्रती
काशाकर्णीकुंडलमंडितः॥९॥ नील
मेघावलीछन्नः सर्वायुधलसत्करः॥
जपाकुसुममालाभिर्दर्पन्मूर्द्धभु
जांघ्रिकः॥१०॥ पदातिर्गिरिसारैः स्वैः ६१
पादन्यासैर्महीतलं॥ पदे पदे विनि

मयन्योद्धुमभ्याययौरणे॥११॥ तमु
भ्यागतमालोक्य श्रीमन्मार्तंडभै
रवः॥ प्रहसन्वादयामास संग्राम
य निजान्गणान्॥१२॥ श्रीमार्तंडु
भैरव उवाच॥ रे रे गणाः सर्णयुद्ध
मीक्षध्वं खलु मामके॥ शौर्यं वी
क्ष्यामहे चास्य राक्षसस्य महाबलं॥
॥१३॥ बभूव भैरवस्तत्र पदातिः समरे घ
या॥ सिंहनादेन महता क्षोभयामा
स रोदसी॥१४॥ तमुवाच महादैत्यः
केन त्वम[illegible]वंचितः॥ भिक्षायां च्यास
दाश्रेष्ठा भिक्षूणां समरेण किं॥१५॥
सि

श्रुत्वेति तस्य वचनं त्रिनेत्रः क्रोध
पूरितः ॥ दुद्राव तं दुरात्मानं स्फुरन्ना
सापुटछ्छदः ॥ १६ ॥ लोहभारसह
स्त्राणां गदया काशु तं गया ॥ ज
घान मूर्द्धि सहसा जहौ तां स च
खेटकां तु ॥ १७ ॥ अवी वदच्च यो
द्धारं तुछं भैरव ते बलं ॥ उत्तं गोसि
च पीनोसि निःसारस्त्वां न महाल
घु ॥ १८ ॥ तदाकर्ण्य वचस्तस्य पु
नारोषान्मदोद्धतं ॥ जिहिंस बाणो
वेगेन सहस्र प्रसवक्षमैः ॥ १९ ॥
तानागतान्शरान्वीक्ष्य करबा
लेन सोछिनत् ॥ सम्यक् जितेंद्रि

योयोगी चित्तेन विषयानिवा ॥ २० ॥
ततः स राक्षसः क्रूरः क्षुरप्राणां शता
धिकं ॥ सहस्रं संदधे ज्यायां शराणा
मग्नितेजसां ॥ २१ ॥ भस्मी चकार ता
न्बाणान्हुंकारेण महेश्वरः ॥ त
मताडयद्दुगेण कीरीटे स महेषुणा ॥ २२ ॥
उज्जग्मुस्तत्र रत्नानि खवानि त्रेणा
करे यथा ॥ अभ्यधावत्ततो दैत्यं स
हर्ता भैरवः स्वयं ॥ २३ ॥ चंद्रहासेन
तीक्ष्णेन रंहसास्य शिरो छिनत् ॥ २३ ॥
तावत्स तत्रारभास्या भ्रूतं तु जं शो
णोर्द्ददे शो च ॥ २४ ॥ ततः शस्त्रिक
पात्रां भुक्तं जघान स्वयं रुषा ॥ श

६२

स्त्रिकोंतांमुखेवनैव जग्राहघुटिका

मिव ॥२५॥ अथ रं पुत्रि शूलेन छे

दयामास तेजवान् ॥ उरस्थलं एष्ठ

वं नूं यथा भिद्यति तत्क्षणात् ॥२६॥

दैत्येशोप्याभवत्तुंगो [illegible] रंगावदनः क्ष

णात् ॥ चकार हे षाम त्युग्रां जग

त्सो भविधायिनी ॥२७॥ अर्द्धचं

द्रेण बाणेन ग्रीवां तस्याच्छिनच्छि

वः ॥ तस्यैं [illegible] कुं ज [illegible] ग्रीवा शुंडादं

ड विराजिता ॥२८॥ तां जघान कुठा

रेण तीक्ष्णधारेण मूर्द्धनि ॥ ततो

स्मा

६२

सौ तुरगारूढः सादीस्याद्दुग्रदवङ्कवा

न् ॥२९॥ निहन्यमानः शस्त्राघैर्दुर्द्ध

रो सौ महेश्वरं ॥ जघान करवालेन

भुजमध्ये मदोद्धतः ॥३०॥ तेन रूष

ण नागेंद्रः प्रहारेण चखंड च ॥ ततो

मुमोच सहसा वह्न्यस्त्रं गिरिजापतिः ॥३१॥ स तेन व्याकुली भूतः पपा

ताश्वेन संयुतः ॥ जल्लेय त्रे तुरंगा

स्य मभूत्तीर्थं सुपुण्यदं ॥३२॥ अथ

नागाचतीक्ष्णाग्रो ब्रह्मांडं समपूरय

त् ॥ दैत्यराजः शिवं लक्ष्मी कृत्य सर्वं

६४

निरंतरं ॥३३॥ अंगे तस्य शराः शूलं मोविश्वनाद्य न दृश्यचा॥ ललाटपट्टे मुकुटे कपोले कुंडलद्वये ॥३४॥ भुजे पुवक्षसि नेत्रे ग्रीवायां लग्ना भग्नाः समंततः ॥ स्कंधयोर्नाभिदेशे च ग्रीवा स्कंधद्वयांतरे ॥३५॥ मुंडमाला शरैर्भिन्ना शूलं मोदैत्यस्य संगरे ॥ मरतस्य मरणं प्राप्त महो चित्रा नियोगतिः ॥३६॥

६५

अक्तु छंदरनिर्भिन्नाः त्रिवक्षघाभुजंगमाः ॥ दैव्ये नाम्मंत्रिताः काला इवरेजुः फणान्विताः ॥३७॥ अदुनो चंद्रमा शूलं भोर्जटाजूटमटं स्तथा ॥ दैत्यराजस्य बाणैर्हि वैरस्य निष्फ्रितः फलं ॥३८॥ अथ तं दुर्धरं रहष्ठा महावीरं समणि शिवः ॥ ज्वलज्ज्वलन संकाशं शूलमुग्रं मुमोच ह ॥३९॥ तदाहतं परशुना च क्रखड्ग शरोल्कैः ॥ निवार्यमाणं दैत्येन प्राप्तं कमैव पूर्वजं ॥४०॥ तेनोरसि विनिर्भिन्नस्त्रिशूलेन स दैत्यराट् ॥ पपात विह्वलो भूमौ भिमल्लो च न पुत्रिकः ॥४१॥ दातुमूर्द्धिपदं शूलं पृथ्वीवद्दुश्चालयत्यहो ॥ दै

६५

येन परगात्मा स्थापितं निजमूर्द्ध
नि ॥४२॥ कृपयास्य सिवं देवेशावैरेण
परितोषितः ॥ दृष्टोस्यं तेरणामरत्युस्त्वा
नमुचामि सर्वथा ॥४३॥ निजनेत्रा
ग्नेण संतुष्टं नुनाव जगदीश्वरं ॥ ६६
दृष्टं साक्षात् कृपापात्रीभूतो सौदे
त्यपुंगवः ॥ मणिरुवाच ॥ नमस्तो ४४
स्तु तेनाथाय सर्वांतर्यामिणे नमः ॥
नमो रुद्राय रौद्राय नमस्ते दान ६५
वारये ॥४५॥ नमः शुद्धाय शांता
य कैलासपतये नमः ॥ नमो ना

गेंद्रभूषाय नीलकंठाय ते नमः ॥४६॥ ६८
नमस्त्रिशूलहस्ताय नमस्ते त्रिगुणा
त्मने [illegible] ॥ नमः परमहंसाय नमः पा
त्रधराय च ॥४७॥ नमो रत्नावली
पं च नुगटाया सिपाणये ॥ नमो दे
वाय महते नमो गंगाप्रियाय च ॥४८॥
नमः कमलकिंजल्कपुंजपिंजर
तेजसे ॥ चंद्रचंचत्कलामौले त्रि
नेत्राय नमो नमः ॥४९॥ मयूरपीछ
चमरवीज्यमानाय ते नमः ॥ सप्त
कोटिगणाकीर्णसैन्याय त्रिवते
नमः ॥५०॥ नमः कारुण्यपूर्णाय न

व नमो दया

मस्तस्वस्तिकारिणे॥ नमो भक्तज
६६ नानंदविधानविधये नमः॥ ४१॥
नमः परमकैवल्यदायिने विश्व
धारिणे॥ डुमडुमरुडांकारकारि
णे ते नमो नमः॥ ४२॥ श्रीमार्तंड भै
रव वाच॥ तुष्टोहं तव युष्टे नमणे
भक्त्या च पूर्णया॥ वरं वृणीष्व चि
त्तस्थं तुभ्यं दास्याम्यहं ततः॥ ४३॥
मणिक वाच॥ यदि तुष्टोसि देवे ६६
श रूपया मणिसूदन॥ मकृतं य
द्वस्तोत्रममुष्य पठनात् नृपं॥ ४४॥

जायेत लक्ष्मीरतुल दानाद्भिश्चोपका
रिणी॥ सर्वभोग प्रदा पुत्र वाजिवा
रण सुंदरा॥ ४५॥ मोक्षश्चांतरणे
रौ यैवाणीनवरसोज्वला॥ मद्धि
रस्त वपादांघोभ्रूयांदवनिरंतरं॥ ४६॥
तुरंगसहितं रूपं मदीयं तव संन्नि
धौ॥ मार्तंड भैरव वाचौ मणे हतंव
पाय चतत भव॥ ध्रुवं॥ ४७॥
त्वयाद्वि परमं मोक्षं शाश्वतं मम शा
सनात्॥ श्रण वतामा वयोर्युध्दं

थेनि

६७

सिद्धयः संतु सर्वदा ॥ ५८ ॥ इति श्रीब्र
ह्माण्डपुराणे पंचमस्कंदे क्षेत्रखंडे श्री
मल्लारिमहात्म्ये मणिकासुरवधो
नाम त्रयोदशोऽध्यायः ॥ १३ ॥ ॐ स
नत्कुमार उवाच ॥ अथ तुष्टो महा
देवो मणेः प्रीतया प्रसन्नधीः ॥
भ्राता तस्यपि तत्कृपया मल्लं रक्षि

६८

तुमिति ॥ १ ॥ उवाच विष्णुदेवेशौ
मल्लमाज्ञापयेति च ॥ तं गत्वा ब्र
ह्मपातालयाहि शेषैर्जनैर्वृतः ॥ २ ॥
नंदंतु मुनयः सर्वे स्वाश्रमेष्व

६७

यनोत्सवाः ॥ प्राप्नुवंतु सुराः क्ष्मा
यां प्रतिष्ठां पूजनानि च ॥ ३ ॥ सं
तु यज्ञक्रिया विप्रा निर्व्याकुलि
तमानसाः ॥ दीव्यंतु सर्वे राजा
नः पालयंतु महीतलं ॥ ४ ॥ य
त्नभागभुजः सर्वे संतु त्रिदिव
वासिनः ॥ नोचेत्वा मधुना पु
च्छे भैरवो यहनिष्यति ॥ ५ ॥ इति
शंभोर्वचः श्रुत्वा दैत्यराजें ज
गाम सः ॥ ६ ॥ एकाकी गरुडारूढो
विरास्त्रः शांतिमूर्तिमान् ॥ ६ ॥

६८

उवाचतंमहादैत्यंमल्लमल्लेनपूजि
तः॥रणेक्षयंगतादैत्याबहवस्तेतथा
बलौ॥७॥अन्येपिभ्रातरःपुत्रासगो
त्रामित्रबांधवाः॥शालकाःश्वसु
राःक्रुद्धाःसेवकाहृदयंगमाः॥८॥
प्रमत्तादंतिनःप्रौढावाजिनश्च
मनोजवाः॥अनर्घ्यरत्नघटिताः
शाकटारथिपिःसह॥९॥पदातयो
प्यसंख्येयाभ्रातापिप्राणवल्लभः॥
त्वयाघातपितापुत्रेदुर्मदांधेन
मल्लरे॥१०॥इदानींशरणंगतादेव
मार्तंडभैरवं॥शीघ्रंरसातलंया

हिशेषैर्दैत्यैःपरिवृतः॥११॥प्राणा
नवनिजांनमल्लेक्रोधीमार्तंडभै
रवः॥कल्पांतकेलिरसिकस्ते
नयोद्धुंनचार्हसि॥१२॥तस्यक्रो
धानलेदैत्यमातेदेहाहुतिःपतेत्॥
प्रत्ययेपिचसंजातेपुनर्माvि
लंबभक्षणं॥१३॥प्रह्लादस्यकुलो
त्पन्नस्तस्माल्लोकोजपाम्यहं॥हि
तायकृपयामल्लमद्वचःशृणुस
र्वथा॥१४॥मल्लउवाच॥भगवं
स्त्वामहंयाचेतन्मेदेहिप्रसाद
तः॥स्थातव्यंतस्मिन्भवताया

६१

वध्योत्स्याम्यहं क्षणं ॥१५॥ तत्सैन्यं स
त्रिवं वज्रैर्जानीहि पत्तिं मम ॥ वा
दृक्षामि यतः पूज्यः पूर्वजो नागदा
धृत् ॥१६॥ स्थितास्य शिरवे तुंगे यु
द्धे पर्य्यव माववयोः ॥ रामुना तद्रू
पैर्वापि क्षता तासैन्यैः समाहतः ॥१७॥
गिलितस्तंक मगाये प्रज्वलज्जठ
रानलः ॥ विदार्य जठराण्येषां तद्र
क्तं तरिनी बुवा ॥१८॥ नावगाहे र ६१
ङ्गया बत्ताव हाहोन शाम्यति ॥ बुबु
क्षुक्षितानि शास्त्राणि देवरूणि

तयानिमे ॥१९॥ तृप्तिं न यामि परमा
नया वृत्ती वितेन किं ॥ सुरदेहोघल
द्रक्तं बिंदुसिक्तमिवांबरं ॥२०॥ याव
न्न कुर्वे गोविंद सुरवंता वलुंमे कथं ॥
मैरवरुयगणास्तस्य किं योत्स्यति
मया हरे ॥२१॥ तृणानि पावके नैव
भुक्ष्काणि बलवंत्यपि ॥ अद्य निस्त्रि
दशेंद्राः स्वर्गः पृथ्वी निर्मानुषा
ऽपि च ॥२२॥ रसातलमनागं च क्रोधे
मपि सुरांतके ॥ दंष्ट्रा च वर्णनिर्घो
षं निर्जरान्मयि रवाद इति ॥२३॥ प्रात
रौ कज्वलच्चित्ते नालं पानाय सा

७०

गरः॥ श्रीनारायण उवाच॥ रे मल्लासुर
णु मे मंत्रं वै तसी हृत्तिमाश्रय॥२४॥
पतंग हृत्तो मरणं नीतिर्दोषास्पदं म
हतु॥ मल्लासुर उवाच॥ निजप्राण
भयाल्के चित्स्वांमुं चंति ये जनाः॥२५॥
कुंभीपाकेषु पच्यंते नरकेषु समाः
शतं॥ इत्याद्यनेक शापपान् कथ
यामास दैत्यराट्॥२६॥ शरणागत
णवत्प्राणाः केतुर्निश्चयिनां रणे॥

~~इत्येवमवदद्धि सुरदैवान्मृत्यु व~~
~~रीकृतः॥२७॥~~ इति श्री ब्रह्मांडपुराणे
पंचमस्कंदे क्षेत्रखंडे श्रीमल्लारी

७०

माहात्म्ये दैत्याभिगमनं नाम चतु
र्दशोऽध्यायः॥१४॥ ॐ सनत्कुमार उ
वाच॥ विष्णुना वार्यमाणोऽपि क्रोधा
क्रांतः स दैत्यराट्॥ संग्रामाय ययौ
मल्लो जयवाद्यमहोत्सवः॥१॥ सर्व
शस्त्रास्त्रसंयुक्तः सर्वमायान्वितो रु
थी॥ हरिचंदनकस्तूरीकुंकुमागरुले
पनः॥२॥ सिंदूररेणुनिकरसंराजन्मू
र्द्धजच्छटः॥ आमेघमंडलतनूनीलि
र्जीमूतसन्निभः॥३॥ रचितः कालकू
टेन धात्रा किं कज्जलेन वा॥ पतद्व्योमा
श्रयस्तंभः शात्रुनीलमयोपद्या॥४॥

७१

चलच्चामरवृंदेन तुंगो नीलगिरिर्यथा॥
रत्नभूषणमालाभिर्मेरुशृंगाकृतिर्व
पो॥७॥उत्तंगेन किरीटेन लिलेख व ज
लदावलिं॥तस्य तोडरझंकारैः क्षुभि
तः क्षीरसागरः॥६॥कृतबंदीजनस्तो
त्रैः समरोत्सवपीवरः॥महाकाल
स्य योद्धासौ वर्णनातिगसद्गुणः॥७॥
संग्राममेदिनीं प्राप्य सिंहनादं च का
रसः॥तेन मेरुस्थनक्षत्रमालातल
मिवागता॥८॥कैलासे भीतिकंपेन
पार्वत्या मुकुटे पतत्॥वाडवः सेवतें
भोधिं तत्कंपव्याम नेच्छया॥९॥भ्रमि

७१

भारभराक्रांतः शेषोपि चलनोद्यतः॥
गीरयः कंपिताः सर्वे ससिद्धमिथुना
स्तदा॥१०॥अव्रणेन स सैन्येन बहुत्ले
न परीवृतः॥तस्य सेनां समालोक्य
घटतमारी समुच्छ्रिता॥११॥मुष्टिमादा
य वेगेन भ्रामयंतीह कुंजरान्॥कुंज
रेण जघानैवं तुरंगेण तुरंगमान्॥१२॥
हयसारथिसंयुक्तान् रथांश्चिक्षेप सा
मुखे॥पलायमानान् पंगान् जिह्वया
लंबयावृतान्॥१३॥चचर्व च महार
वैः सशस्त्रान् दैत्यपुंगवान्॥दुर्धरान्
शस्त्रसंघातैर्मायया प्यमयावरान्॥१४॥

८

७२

चूर्णीकृतं शास्त्रलोहं दशनैर्वज्रसन्नि
भैः॥ भस्मीकृतं जाठरेण तत्स्याः स्यात्तद्र
सायनं॥१५॥ बद्धे बलमत्युग्रं पद
तत्क्षणात्॥ ताम्राहस्तो भितो दैत्यः पु
ष्टासि पशुभक्षणात्॥१६॥ सैन्यगास्से
नहेमारिग्रासमात्रं ममासि हा॥ दैत्ये
नाभिहितासै वं रूपं दिव्यं बभार च॥१७॥
ववर्ष सायकैर्दैत्यं मेघमालेव पर्वतं॥
नाल्पामपि व्यथां चक्रुस्ते बाणा दैत्यपुं
गवे॥१८॥ रणकंडूतिकंडूलं कंडूरां
त्येव चाभवत्॥ भद्राम्यगदया व्यो
+पुष्टि च ४

पुष्टि ४

७२

२ या +

ता

म्निजघानू सहसा च तं॥१९॥ तं गदातल
हस्तेन तो धृत्वा त्रिशूलं मुमोच तं॥ तं त्रिशूलं मु
ष्टिनादाय चिक्षेप दैत्यराट्॥२०॥
अताडयत्सा खड्गेन स्कंधे दैत्यं च रंहसा॥
स बाहुः पतितस्तस्य स्कंधेन सह भूत
ले॥२१॥ सुश्राव शोणितं तत्र शोणती
र्थमभूत्तदा॥ अथान्यो बाहुरजनी दैत्य
राजस्य तत्क्षणात्॥२२॥ तथा कटक
केयूरमुद्रिकाखड्गमंडितः॥ अथ सा भै
रवं नादं विधाय गगनं गता॥२३॥ तस्मा
द्वर्षसमरे शिलावृष्टिं महोल्बणां॥
उत्पपात च दैत्येंद्रो व्योमतावन्महीं

णं

६२

गता॥२४॥ मुष्टिमभ्यागतो दैत्यः शूरो रुक्ता
मभ्यताडयत्॥ अमोघास्तेन शूलास्तस्य
बिभिदुः सहसा वपुः॥२५॥ शातं शिरसि
बाणानां कुंचयोः सप्तसप्ततिः॥ ग्री
वायामुरसि स्कंधे शतानि च पृथक् पृ
थक्॥२६॥ नाभिदेशे ललाटे च वक्ष
स्यूर्वोश्च जानुनोः॥ असंख्याः शू
लिने गुरिशातां विह्वलीकृतां॥२७॥
विलोक्य रात्रुः समरे दैत्यस्याभिमु
खो॥ भवत्॥ हत्या गावीन रारोश्व के
लपात दहनो यथा॥२८॥ इति श्रीब्रह्मा
डपुराणे पंचस्कंदे क्षेत्रखंडे मल्लारि

६२

महात्म्ये घृतमारीयुद्धं नाम पंचद
शोऽध्यायः॥१५॥ ॐ सनत्कुमार
उवाच॥ मार्तंडभैरवं देवं व्याज
हारासुरक्षदा॥ शृणु सर्वप्रमतो
सौयाहीति निपूर्वते॥१॥ मदीयं भ
वदीयं च दैवं तुल्यं महेशिवं॥ वमे
काकीह बाहूढः सेवितः कुंजदैर
हं॥२॥ मयि दिव्यानि वासांसि सित्र
यि च मोरगाविलं॥ मय्यस्ति को
चनीभूषा कालास्त्ययि भुजंगमाः॥
॥३॥ सुवर्णरजसा मिश्रं लेपनं चंद
नस्य मे॥ प्रेतास्थिचूर्णसहितं भ

७४

स्मते प्रेतपत्राम्रिजं ॥४॥ एकांतेपिपुरा
णास्त्रीमे सहस्राणि योषितां ॥ इदानी
मत्परः कोस्ति विश्वस्मिन्भुवनेश्वरः ॥५॥
योद्धुं लयेति सहसा ब्रुवाणः किंन्न
लज्जसे ॥ उन्मत्तकरिणा स्पर्धां दर्पी
त्योत्री करोति किं ॥६॥ अलं सागरपा
नाय मशकेनापि पांसुना ॥ प्रलया
ग्निमहाज्वाला किं पतंगेन शाम्यति ॥७॥ ७४
किं कल्पमेघनादाय कल्पते व्यजना
निलः ॥ मेरोरुन्मूलनोद्योगं कुरुते किं
महोंदुरुः ॥८॥ वदंतमिति दैत्येंद्रं ज
घानानिशितैः शरैः ॥ दुर्वाक्यकोप

संपूर्णः शिवो मार्तंडभैरवः ॥९॥
शरांस्तान्पट्टि[?]नैव निर्वीर्यद
नुजेश्वरः ॥ उद्गम्य करवालोसे[?]
शिवं दुद्राव वेगवान् ॥१०॥ तमायां
तं समालोक्य दुर्धरं धीरमानसः ॥
तीक्ष्णाग्रैः सायकैरुग्रैस्ताडया
मास भैरवः ॥११॥ आकर्ति[?] मुख्य
बाणमग्नास्ते तु पिनाकिनः ॥
दैत्यांगेषु न मेने सो नखद्द[?] तरु
जामपि ॥१२॥ अथः शंभुसमुत्प
त्य दर्पाद्धारासिना जवात् ॥ बा
होर्वामे महादैत्यमताडयदनंत

७५

रं॥१३॥अवादयड्डमरुकं मा ब्रह्मांड
महारवं॥शिव[illegible]सिंहनादेन ज
गर्जदिति जो भैरः॥१४॥तयोः प्रवर्द्ध
ते युद्धमद्भुतं च तयोर्द्विं॥सुमेरु
तुल्ल नांयाति गिरिणान्यतमेन किं॥
॥१५॥तत्राप्लवंकुंजरो दैत्यो व्योमतुंगः सु
दारुणः॥यस्य लांगूलविक्षेपैः क्षु
भिता सप्तसागराः॥१६॥स तेन प्लाव
यामास गिरीन् सर्वान् रद्धि जौतमाः
प्रचंडशुंडादंडस्य भीताः प्रोच्चलि
तस्य च॥१७॥पलायंते[illegible]महाः स
वैनक्षत्राणि दुष्पास्कारौ॥विहाय

७५

शैलगेहानि सिद्धानां मिथुनानि
च॥१८॥ननर्द गजराजो सौ सहस्त्र
घनगर्जितः॥तेन हंदानि मेघानां
क्रमौ पेतुर्नभस्तलात॥१९॥टणत्का
रं पुते नासौ वताडि शूल्रि संवृता॥खं
ड्गेन प्रलंबेन स बाणा नैव मूर्द्ध
नि॥२०॥चर्मणा तच्च खड्गं गं बभा
रोपरि तो पुरि॥जहास तं महादैत्यो
तांते बलमिति भुवन्॥२१॥ते तोमन्य
स्त्र कपर्दी शस्त्रं मुमोच सुरोत्तमः॥
आताम्र ज्वलन ज्वाला बभु बुर्गि
रयस्तदा॥२२॥अस्त्रतापेन यादां
सि समुद्रे पाकमाययुः॥आमेघ

७६

मंडले धूमे तदा मग्नाश्च तारकाः॥२३॥
लोचनानि महेंद्रस्य वारि मुंचंति हि
द्विजाः॥ विस्फुलिंगोर्द्दिशो दग्धास्त
रवो भस्मतां गताः॥२४॥ तदा रुक्
निसंघट्टात् व्योम स्फुटितु मिछति॥
धावंति तुरगाः स्वैरं मर्द्दं दग्धाश्चदं
तिनः॥२५॥ अप्लवन् रथ सज्जानि
लोहरोषाणि तत्क्षणात्॥ तेत्यजु
र्लोहसंनाहान् दाहकर्मकरान्नर
रां॥२६॥ वीराः पदातयो वाहाः सा
दिनो वाहका अपि॥ अहो शास्त्राणि
तप्तानि करतो मुमुचुर्रणे॥२७॥ ७६

मुष्टिमुष्टिवतो युद्धे प्रज्वलुर्म्मुर्द्धिमु
र्द्धिजाः॥ चलंति चामराण्यत्र सुध
स्त्राणि ध्वजां श्चलिताः॥२८॥ तत्र कज्ज
लतामापुः शास्त्रज्वालोचलीर्हिताः॥
बिल्ला चिरि पिटराद्यैः सर्वमापूरितं न
नभः॥२९॥ तटत्तटत्करास्फोटामल्लस्या
गे समुद्भूताः॥ क्षणंव्याकुलितो दैत्य
स्तस्यास्त्रस्य प्रभावतः॥३०॥ ततो सौ
धैर्यधीताश्रि मल्लनामा महासुरः॥
अमुंचन्मोदिर्द्दिस्त्वास्त्रं ततः श्याम
लितं नभः॥३१॥ अग्निरस्त्रस्य निर्वा
तस्तेन धाराभिर्हिरि हि ना॥ वाष्पोष्म

णापितत्सैन्यं व्यथामापद्विजोत्तमाः॥३२॥ लेगुः पयांसि धाराणां संतप्ता शैलसानवः॥ दाहोत्ती र्णितयोमेरु र्वर्णोल्लिके षीमुपागमत्॥३३॥ सिंसिंस्वरकराण्यस्त्राण्याणि सकेलंदधुः॥ पानीयस्य पदं सद्यः सैनयोरुभयोरपि॥३४॥ लेनमानेस्तदा मेघेर्व्योम नीलांजनप्रभं॥ राजकालखलस्य श्रीभाजनमिवापरं॥३५॥ वर्षोपलैरतिस्थूलैः पतद्भिर्व्योममंडलात्॥ शिरांस्यास्फोटि वीराणां दानवानां

समंततः॥३६॥ करकाघातदुन्नाक्तेपश्चात् घर्घुरसर्जनैः॥ तुरंगाः पूर्वचरणे र्दुद्रुवुर्व्योम्नि सांबुनि॥३७॥ वर्षाब्रवैहूणि निहताः सरीषित्राणामुर्द्धसु॥ पदातयोरणे व्यगताः प्लायंते परां ग्मुखाः॥३८॥ धारासारसमुहैश्च व्याप्तः खं गश्च क्षितलं॥ प्रल पार्णवमाने न च चालसक्षिलं क्षणात्॥३९॥ रामोर्गणानां वाद्यानिदंततूर्याणि सर्वशः॥ वारुणास्त्रजलौघेन पीडिता नो द्विजोत्तमाः॥४०॥ तरंति तुरगा वारि स्फुरंन्ना

७८ साफुटहृद्याः॥ देवलेति करिणः शुंडा दंडतांडवडंबराः॥४१॥ निम[illegible]
त्तिलो[illegible]वाजिनः[illegible]जयति
मारेण लोहनेमिरथोगकाः॥ तत्रा
स्त्रसलिलौ बोधौ वाजिनप्लवतो
रयान्॥४२॥ इति सैन्यं जलेमग्नं
दृष्ट्वा सौमणिखंडनः॥ जलं निवा
रयामास मारुतास्त्रेण सत्वरं॥४३॥
शुणितं जलविस्तारि नभोगं जल ७८
धिस्थितं॥ दीगंतं तूलवंनीतं दैत्य
सैन्यं तथा लघु॥४४॥ मुमोचाथ
महादैत्यः पन्नगास्त्रसुदारुणं॥

तेनास्त्रवायुर्गिलितः सेनाहृष्टाचर्रा
भवी॥४५॥ गारुडास्त्रंततः संमुमु
मुचेतस्य पन्नगाः॥ सैन्यं मल्लीरस्या +सु३
पिययुर्गित्यारसातलं॥४६॥ शिवः पा
शुपतास्त्रेण मंत्रितेन जघान तं॥ त्रि
शूलेन सुतीक्ष्णेन दैत्यं मल्लं रणांग
णे॥४७॥ निवार्यमाणं तद्धूलं गदयामु
द्गरेण च॥ शूरैर्मुसलघातैश्च शरात्या
पत्र लादत यो॥४८॥ चक्रैः परशुना
कुंतैः करवालेन लांगलैः॥ ४९॥ तद्व
दिमल्लस्य वक्षे पविदिवाद्भुतं॥५०॥
ततोहाहाकृतं दैत्यैः क्षणादपि पल्ला

८१

यितं॥रणे मल्लो भ्रमच्चक्षुः पपात
धरणीतले॥५०॥युध्यसे रेम यासा
र्द्धं प्रहसन्निति तं हरः॥चरणं मूर्द्ध-
नि कृपाद्ददौ मल्लस्य संगरे॥५१॥श्री
शोः पादाब्जसंस्पर्शात्तस्य ज्ञाता थ
दुर्मतिः॥निधाय मूर्द्धि चरणं बा
ष्पपूरितलोचनः॥५२॥नुनाव त्रिपु
परया भक्त्या मल्लासुरः स्तदा॥५३॥ ८०
इति ब्रह्माण्डपुराणे पंचमस्कंदे क्षेत्रखंडे
मल्लारिमाहात्म्ये मल्लासुरवधो नाम षो
डशोऽध्यायः॥१६॥ॐ सनत्कुमार उवा-
च॥जीवत्रोषा रणे दैत्यः पारेशाकृप

या हतः॥स्तोत्रं चकार मल्लारेस्तत्पु
ध्वं तद्द्विजोत्तमाः॥१॥मल्लासुर उवा-
च॥पापोऽहं पापकर्माहं पापात्मा
पापसंभवः॥मग्नं दुर्गतिपंकाब्धौ
मां समुद्धर शंकर॥२॥जीवाः स्व
तंत्राः कर्तृत्वे नैव शंभो भवंत्यमी॥
त्वं सूत्रधारी सर्वेषां कर्मणीह स्तु
मा शुभे॥३॥त्वं सृष्टिकर्ता जगतां
त्वं पासवीमिदं ततं॥तस्माद्दैत्या वि
भिन्ना किं त्वं जानासि परेशैतत्॥४॥
बुद्धिरूपस्त्वमेवेश्वर पयानुदसि
लीलया॥तथा चराचरं कार्यं जग

८०

देतत्प्रवर्त्तते॥५॥उत्पत्तिस्थितिसं
हारकारिणे कर्मसाक्षिणे॥नमस्त
स्मै नमस्तस्मै नमस्तस्मै नमो नमः॥६॥
योदेवः सर्वभूतेषु बुद्धिरूपेण व
र्त्तते॥नमस्तस्मै नमस्तस्मै न
मस्तस्मै नमो नमः॥७॥योदेवः स
र्वभूतेषु मतिरूपेण वर्त्तते॥नम
स्तस्मै३॥नमो नमः॥८॥योदेवः॥
ज्ञानरूपे॥नमस्तस्मै३ नमो नमः॥९॥
योदेवः सर्व॰ ज्ञानरू॰॥नमस्तस्मै३ न
मो नमः॥१०॥योदेवः॰ कामरू॰॥न
मस्तस्मै३ नमो नमः॥११॥योदेवः॰
धर्मरू॰॥नमस्तस्मै नमस्तस्मै॰१२॥

८

योदेवः॰ अर्थरू॰॥नमस्तस्मै३ नमो
नमः॥१३॥योदेवः॰ हर्षरू॰॥नमस्त
स्मै३ नमो नमः॥१४॥योदेवः॰ क्रोधरू॰॥ध
नमस्तस्मै३ नमो नमः॥१५॥योदे
वः॰ मदरू॰॥नमस्तस्मै३ नमो नमः॥१६॥
योदेवः॰ दर्पर॰॥नमस्तस्मै३ नमो नमः॥१७॥
योदेवः॰ लोभरू॰॥नमस्तस्मै३ नमो न
मः॥१८॥योदेव॰ अहंरू॰॥नमस्तस्मै३
नमो नमः॥१९॥योदेवः॰ आत्मरू॰॥
नमस्तस्मै३ नमो नमः॥२०॥योदे
वः॰ वीररू॰॥नमस्तस्मै३ नमो नमः॥२१॥
योदेवः॰ क्रियारू॰॥नमस्तस्मै३ नमो
नमः॥२२॥योदेवः॰ शान्तिरू॰॥नमः
स्तस्मै नमः स्तस्मै नमस्तस्मै नमो

नमः ॥२३॥ यो देवः शौर्यरूप ॥ नमस्त
स्मै० नमो नमः ॥२४॥ यो देवः विद्या
रू० ॥ नमस्तस्मै ३ नमो नमः ॥२५॥ यो
देवः शक्तिरूप नमस्तस्मै ३ नमो नमः ॥२६॥
नमः कारुण्यपूर्णाय नमः संहार
हेतवे ॥ नमः प्रपंचवि[illegible]षप्रपंचर
हितायते ॥२७॥ नमस्ते विष्णुरूपाय
शिवरूपायते नमः ॥ नमः परमहं
साय नमश्चिन्मात्ररूपिणे ॥२७॥
नमः सूक्ष्माय सव्याय स्थूलरूपा
यते नमः ॥ नमस्ते क्रतुरूपाय हव्य
रूपायते नमः ॥२८॥ नमस्त्रैलोक्य

नाथाय भैरवाय नमो नमः ॥ शक्ते वा नमस्त
सल्यपुत्राय नमस्त्रिपुरभेदिने ॥२९॥ स्मै
स्तोत्रेण मल्लदैत्यस्य परितुष्टः सदा
शिवः ॥ प्रत्युवाच रणे देवो वृणीष्व
तिवरं परं ॥३०॥ मल्ल उवाच ॥ देवेंद्रो
दासतां नीतः प्रतापेन महीयसा ॥
निर्विघ्नं के सुखं भुक्तमप्राप्यं त्रिद
शैरपि ॥३१॥ परलोकस्य काचिंता
त्वयि हष्टे पदावदे ॥ कीर्तिर्लोके रण
मृत्युर्भवेतो जगतः पते ॥३२॥ प्रा
र्थनीयं किमस्त्ये [illegible] तथापि प्रार्थ
ये शिव ॥ ममाभिधानं पूर्वं तेनाम्नो
ऽस्याम्नुरेश्वर ॥३३॥ शिवः प्रेतं च पा

८२

प

व्याधः स्पृशातुं तेमम सर्वदा॥ छेदपा
तादि भक्त्याये भवंतं पर्युपासते॥३४॥
तेषां शीघ्रतरं बाधां वदितु ष्टो सिपू
स्य॥ मन्मयापि भवतः स्तोत्रे कृतं प्रा
णप्रयाणके॥३५॥ प्रत्यहं तस्य
पाठेन नृणां सिद्धिप्रदो भव॥ न
रोगो न च दारिद्र्यं ने लोभो नाशु
भा मतिः॥३६॥ न मोहो न च मात्स
र्यं तेषां भवतु सर्वदा॥ सरस्वती
दसमयी व[illegible] लक्ष्मीर्गृहेषु च॥३७॥
भक्त्युद्रेकेण देवेश त्वां जनाः प
र्युपासते॥ तेषां त्वं सुलभः स्वामी

८२

प्रसन्नः स्याः सदाशिव॥३८॥ श्री
मार्तंड भैरव बटुवाचा॥ तुष्टोहं तव यु
द्धेन भक्त्या च परिपूर्णया॥ त्वया
यत्प्रार्थितं मत्तो तदस्तु मम शास
नात्॥३९॥ सनत्कुमार उवाच॥ म
ल्ले च विलयं प्राप्ते युद्धाया जगमु
स्सुरे ताः॥ [illegible] स्य पुत्राः प चैव कु
माः श्रूलस्तथैव च॥४०॥ देवगंध
र्वनामासो तथा लोहाङ्गलाभिधः॥
माहाबाहु इति ख्याता मत्क जाद
त्युपस्थिताः॥४१॥ तथापि प्रोद्धल्ले
द्द पीस्ते न्ध शाप सदाशिवः॥ पू
पमेवं विधा मुखाः शैले तां व्रजे

८३

ताश्च॥४२॥इति श्रीब्रह्मांडपुरा
णे पंचमस्कंदे क्षेत्रखंडे मल्लारि
महात्म्ये मल्लासुरविरचितसदाशि
वस्तुतिर्नाम सप्तदशोध्यायः॥१७॥
ॐ सनत्कुमार उवाच॥ अथ सप्त
समाहूय पुत्रान् धर्मस्य तान्मु
नीन्॥ सन्मानपूर्वं सानंदं बभा
षे चंद्रशेखरः॥१॥ निहतौ सौम
हादैत्य-शत्रुमर्दबलोत्कटात्॥
लीलया निजयेदानीं सेवध्वं
सुखमीप्सितं॥२॥ महाप्रसाद
इत्युक्त्वा प्रणिप्रत्य मेश्वरं॥ त्रि
है

८३

वं विज्ञापयामासुर्भवितव्यस्त्वयं
भुवि॥३॥ कलिकाले कृते दोषैः
पीडितानां सुखाय च॥ तथास्ति
ति प्रतिज्ञाय निज शक्त्यायुतः शि
वः॥४॥ दैवेन श्रीमता चात्र रक्षा
र्थं नः कृपा कृता॥ लिंगद्वयमपि
तत्रैव च तत्कल्पतरोरधः॥५॥ मा
र्गशीर्षे मले पक्षे षष्ठ्यां वारे शुभमा
लिनः॥५॥ ततारागते चंद्रे लिंगस्या
दृष्टिगोचरं॥६॥ आगताः सुदिने
तस्मिन् यात्रार्थी त्रिदशा दिवः॥
सकलत्राः सपुत्राश्च मुनयः स

य

८४

कुटंबकाः ॥७॥ नागा नागनायुताः सर्पाः
सिद्धाश्च तरुणीयुताः ॥ गंधर्वाः किं
नरा यक्षास्स्ववैर्ग्यामेनकादयः ॥८॥
तत्रप्रेमपुरं जातं राजधानी मणिा
द्विषः ॥ सर्वैर्बाबर्णिजातीनां ध्या
नगम्या सुरैः कृता ॥९॥ मूर्तिर्महीम
यी रूपंपोर्षया मार्तंड भैरवी ॥ अ
श्वनसादिनापार्श्ववर्त्तिना मणि
नायुता ॥१०॥ मल्लारीपुरश्च विष्णु
श्चता विलापाय दाह्यिता ॥ तदा
मैल्लापदं जातं तामाराती तिवि
ग्रहा ॥११॥ मैराक इति मल्लादेर्ना

८४

मधेयमभूत्तदा ॥ सा वर्णर्रत्नयैः
प्राक्तं मैराकइति तेन वा ॥१२॥ तस्मै
मैराकदेवाय नम इत्यवदं सुराः ॥ न
भक्ष्य चर्वेप्रार्थितं देवं पुष्पैर्नंदन
संभवैः ॥१३॥ धूपैर्दीपैश्चतांबूलैः
पशुभिः पात्रपूरणैः ॥ लेह्य चौष्या
पहारैश्चपे[illegible]स्वाद्येर्मनोरमैः ॥१४॥ मैः
गीतैर्नृत्यैर्द्दर्पणैश्च दर्शनैश्चा
मरैरपि ॥ चंद्रकुंक्कुमकालेपह
रिद्राचूर्णरंजनैः ॥१५॥ सिंदूरपु
रैः पाच्याच कं छोरीरैः सतें दुलैः ॥
मयूरचामरव्रातैस्तरुणीनाम

८५

हात्सवैः॥१६॥संतोष्यतुष्टबुद्धेर्वा
मल्लारिंमुनयोपि-च॥देवाऊचुः॥
जयदेवजगन्नाथजयखंडेद्गुरो
स्वर॥१७॥जयगंगाजटाजूटज
यविश्वैकृपालक॥जयमल्लम
हादैत्यसैन्यदेहविमर्द्दन॥१८॥
जयलोलमहाखड्गजयपात्रो
क्षसकरः॥जय[illegible]
श्रीम्हाळसाकांतत्रिशूलधरम
क्षहन॥१९॥जयप्रतापविस्तारीन्
जयबंमणिसूदनो॥जयप्रेता
सनासीनजयमार्तंडभैरव॥ज
॥२०॥

यत्रिपुरविछेदजयमल्लासुरांतक॥
नमःसंगरवीरायनमोरुद्रायशूलिने॥२१॥सुरार्चितांघ्रयेतुभ्यंनमोवा
गीश्वराय-च॥अंधकध्वंसिनेतुभ्य
नमःकंदर्पमर्दिने॥२२॥निहंत्रेम
ल्लदैत्यस्यभर्तेविश्वस्यतेनमः॥
नमोमल्लारिदेवायभैरवायनेमो
नमः॥२३॥कलिदोषविनाशाय
नमोभक्तप्रियायते॥नमःकारुण्य
पूर्णायनमःसंहारकेलये॥२४॥न
मःकनकगौरायनमःश्वापयरो
चिषे॥मन्मयोपि-चमल्लारिश्चेत

सनत्कुमारउवाच॥

९६

नात्माप्रभवत्तदा॥२५॥उवाचसमु
नीन्देवान्शृणुध्वमितिसद्गुरुः॥
देवाउचुः॥देवेनश्रीमतासर्वंकृते
विश्वस्यपरिक्षितं॥२६॥उत्तीर्णाव
सुधाभारोमल्लदैत्यचमूकृते॥त
थापिदेवकर्तव्यंएषांचेतसिवर्त
ते॥२७॥गृहेषुतेषामतुलाकम
लात्यागभोगदा॥बहवःपशवः
पुत्रास्त्ररंगाःसुखमीप्सितं॥२८॥ ९६
राज्ञांनिःकंटकंराज्यंवाजिकुंज
रसंकुलं॥कोशादेशपरीवालल
क्ष्मीनरत्नसुंदरं॥२९॥सौभाग्यंयो

षितांभुरिसौख्यंपुत्राःशतायुषः॥नि
त्यंभूपालमान्यत्वंसर्वदाविजयो
रणे॥३०॥विवादेवादिनांतेषांविप
रीतार्थवादिता॥ब्रह्मांडखंडविख्या
तियशोभूयात्समुज्वलं॥अंतेमोक्ष
पदंदेहिपाहिनोमल्लमर्दन॥३२॥इ
तीनिसप्तश्लोकानांमाहात्म्यंतव
शंकर॥नित्यंपठंतिमल्लारितेषां
त्वंवरदोभव॥३३॥लिखित्वापुस्त
कंचैतत्पूजयंतिनिरंतरं॥सु
खंधान्यंधनंस्वर्गीयशोभाग्यं
जयोदयः॥३४॥तेषांभवंतुम

ल्लारेः पुत्रा विद्याविशारदाः॥अर
८७ यः संक्षयं यांतु गृहं नंदतु सर्वदा॥२५॥
ग्रहभूतपिशाचाश्च डाकिनी यक्ष
राक्षसाः॥तत्र बाधां न कुर्वंतु स
र्पाद्याः क्रूरजातयः॥२६॥स्थावरं
जंगमं वापि कृत्रिमं चापि यद्वि
षं॥मंत्रयंत्राभिचाराद्यास्तत्र कुं
ठी भवंतिति॥२७॥श्रीमल्लारिरुवा ८७
च॥इदानीं प्रार्थितं देवा युष्माभि
र्मुनिभिश्च यत्॥सर्वमस्तु मनु
ष्याणां सर्वदा मदनुग्रहात्॥२८॥
सर्वदा मदनुग्रहात्॥२८॥

इति श्रीब्रह्मांडपुराणे पंचमस्कंदे क्षे
त्रखंडे मल्लारिमहात्म्ये सुरऋषिस्तु
तिवरप्रदानं नाम अष्टादशोध्यायः॥१८॥
ॐ सनत्कुमार उवाच॥ऋषय ऊचुः॥
कलिकालमलध्वंसि मल्लारेश्च
रितं श्रुतं॥ब्रह्मनंदते वाक्यात्तेन ना
भूत्कृतार्थता॥१॥लब्ध्वा निमं
त्रवीर्याणि दारिद्र्यं पलायितं॥
कलिष्यंति तपांसीह त्वत्प्रसादा
न्महामुने॥२॥इदानीं श्रोतुमिच्छा
मि मल्लनाथप्रसादतः॥मुने प्रेम

पुरस्थानि तीर्थानि हन्मुखांबुजात् ॥
॥३॥ सनत्कुमार उवाच ॥ अरुणच्छे ब्राह्मे
णानून मस्मिन्प्रेम पुरोत्तमे ॥ सार्द्ध
कोटित्रयं पुण्य तीर्थानां वर्त्तते धुना ॥
॥४॥ तेषां प्रशंसा कथने न विभुः पद्मसं
भवः ॥ नेषं षण्मुखे वा न शेषोपि शक्तः
कोहं तथापि वा ॥५॥ मुख्यानां तत्र
केषांचित्कथयामि स्वभावतः ॥ अ
रुणच्छे ब्राह्मणानां सर्वसिद्धिफ
लप्रदं ॥६॥ देवस्य चोत्तरे भागे शक्ति
कुंडं तु तिष्ठति ॥ तत्र चोपयषष्ठ्यां वा
भानुवारे च वैधृतौ ॥७॥ व्यतिपाते

च संक्रांतौ नवम्यामाश्विनस्य च ॥
चैत्र्यां चैव तथा षष्ठ्यां कार्तिक्यां कृ
त्तिकासु च ॥८॥ अथवा जन्मनक्षत्रे
स्नानं कृत्वा मौनवान् ॥ मूकीभूतः स्थि
तः पूर्वं विष्णुर्यत्र समागतः ॥९॥ मूल
देवं इति प्रोक्तः सुरैः संपूजितः स्वयं ॥
संपूज्य च्छत्रमारीं च देवीं सिद्धिप्रदा
यिनीं ॥१०॥ विलोकयति देवेशं मल्ला
रिं पूजयत्यपि ॥ सप्तजन्मकृतं पा
पं दर्शनात्तस्य नश्यति ॥११॥ ब्रह्म
घ्नो वा सुरापो वा स्वर्णहृद्गुरुतल्पप
तिः ॥ कृतघ्नः सुराभिघ्नश्च तथा विश्वा

सघातकः ॥१२॥ अगम्यागमनीयश्चप्र
जेनाच्छुद्धिमाप्नुयात् ॥ लभते शाश्वतीं
लक्ष्मीं राजवंशं जगद्गुरुः ॥१३॥ केला
सशिखरे वासः प्रज्वलद्रत्नमंडले ॥
भोगान्भुनक्ति विविधान्यावच्चंद्र
कतारकाः ॥१४॥ देवादागेन यदि गंगा
गे गयातीर्थेषु दुर्लभं ॥ पदं यात्रास्ति
मल्लारेः अपुध्वं तत्फलं द्विजाः ॥१५॥
तत्र स्नात्वा तिलैर्युक्तं कुशादर्भेण सं
युतं ॥ पिंडं ददाति यस्तत्र पदं गोत्रेऽस
मुच्चरन् ॥१६॥ पितॄणामक्षया तृप्ति
र्जायते तस्य हे द्विजाः ॥ तत्रोद्व्यानं
पुरा हतं अपुध्वं मेघवाहने ॥१७॥

कल्पे पुराधनोत्साहे नगरेऽस्मन्माध
ने ॥ वणिक्चंद्राननस्तस्य पुत्रो भ
क्तकूटदुर्मतिः ॥१८॥ तेन कूटतुलाकृत्वा
वंचिताः क्रयविक्रये ॥ जनास्तेनैव
पापे[illegible]नाद सोऽभ्रद्दिहंगमः ॥१९॥
चंचारस्वेच्छया स्वैसौ यावन्नाल
र्धकं दधत् ॥ प्रयातस्तस्य गलितं
तच्चं चपुटतः पदे ॥२०॥ तेन तस्याभ
वत्तृप्तिः पितॄणां तोषकारिणी ॥ वि
मुक्तैस्तेन देहेन ययो स्वर्गं सनात
नं ॥२१॥ देवो दुत्तरदिग्भागे तीर्थं
कपिलसंज्ञकं ॥ तस्मिन्कपिल

१०

षष्ठ्यां यः स्नात्वा मल्लादिभैरवं ॥ २२ ॥
पूजयेदुत्तमैः पुष्पैः पाद्यावाद्भैर्वे
यापि वा ॥ स याति चर्मदेहेन स्व
र्गभोगप्रदर्शिवं ॥ २३ ॥ विना कपि
लषष्ठ्यां च पापाहरो तादृशो दिने ॥
स्नानमात्रं विधायैवं मल्लारिं प
श्यति क्षणात् ॥ २४ ॥ तस्य प्राप्ते
न पापानि ब्रह्महत्यासमानि च ॥
नश्यंति तत्क्षणादेव भोगान् भुं
जंति शाश्वतान् ॥ २५ ॥ ईशानकोणे
णे मल्लारेर्गुप्तमल्लेश्वराभिधं ॥
तीर्थं वापीमयं कोशमात्रे तिष्ठति

१०

पुण्यदं ॥ २७ ॥ तस्योदकस्य पाने
न चुलकार्धेन तत्क्षणात् ॥ सर्वपा
पविनिर्मुक्तः पुमान् याति परां ग
तिं ॥ २८ ॥ तत्रेतिहासमप्येकं कथया
मास पद्मभूः ॥ श्रृणुध्वं ब्राह्मणा
स्तं च विश्वविस्मयकारकं ॥ २९ ॥ ब्र
ह्मोवाच ॥ पुरा स्वारोचिषिमनौ व
र्तमाने प्रयागके ॥ क्षेत्रे क्षेत्री महा
बाहुर्दैवाद्दारिद्र्यपीडितः ॥ ३० ॥ तत्र
चैरश्च संजातो जघान ब्राह्मणा
न्द्विजाः ॥ वधूवराणि सप्तैव सस्प कं
न्याः सुलक्षणाः ॥ ३१ ॥ असंख्या

नवणिजःश्रद्रान्नपधिकान्नधन
त्रोकया॥वसंन्नरण्येकस्मिंश्च्वद
सो व्याघ्रेणापीडितः॥२२॥यमलो
के गतस्तत्रपुल्काधनिर्थ्यास्तत॥
तस्यपापेनपितरःकुंभीपाकेन्नि
योजिताः॥२३॥शेषकिल्बीषतो
गायगर्धभो॥सपापवान्॥प
त्तनेनागाच्चूलास्थ्यसोमदत्तस्य
मंदिरे॥२४॥पात्राप्रसंगात्तेना
सोभारवाहीसराासभः॥आनी
तःसोमदत्तेनतदाप्रेमपुरंप्रति॥२५॥

पीडीतोसोत्रषाक्रांतःबध्दःकी
लेथ्यवर्त्तते॥तत्तीर्थजललेशस्त
कुंभत्तनावलोहितः॥२६॥तत्क्षणा
द्राधंर्भोरूपंत्यक्त्वपंचत्वमागतः॥स्त्र
कचंदनानिदिव्यानिकामिन्योम
नकाद्यः॥नर्त्यंतिपितरस्तस्यके
लासंसहसागताः॥३०॥सक्षत्री
सार्वभौमोमूर्तिविक्रमवि
क्रमः॥पपालमेदिनीसर्वांसमु
द्रवलयांकितां॥३१॥मल्लारेर्द
क्षिणेभागेतीर्थपापविनाशं
नं॥तत्रस्नात्वासमालिंग्याश्व

१२

द्धंमैरवरूपिणं॥४०॥मल्लारिंचततः
पश्येन्सर्वपापैःप्रमुच्यते॥पत्क
तैःपूर्वजैःपुंभिर्महापापादिकंचय
त्॥४१॥पत्कृतंजन्मानांलक्षैःस्वय
महःसुदुस्तरं॥तत्सर्वंविलयंयाति
तस्यतीर्थस्यसेवनात्॥४२॥तस्य
तीर्थस्यसामीप्येनंदीकुंडंतुवर्त्तते॥
तस्यस्नानस्यपत्पुण्यंतद्यत्पुण्यंद्वि
जोत्तमाः॥४३॥गवांसुवर्णशृंगीणां
लक्षंतासांश्रुकाहृतं॥दोहकांस्यैरपि
युतंतथारौप्यखुराचितं॥४४॥पय
स्विनीनांसत्वैर्द्वैर्गृहणेमंत्रपूर्वकं॥

१२

वेदविद्भिःप्रदानेनपत्फलंतत्स्वेवधृ
वं॥४५॥पुनर्मल्लारिदेवेशंवःपश्ये
त्परमेश्वरं॥तस्यपुण्यस्यमहात्म्यं
ब्रह्माजानातिवानवा॥४६॥धन्वं
तरिंशतादत्तिदेवादीनांनको
णतः॥रुद्रकुंडंमहातीर्थयोगि
नामपिदुर्लभं॥४७॥स्नानमात्रेण
तत्रैवमत्रैवपुनर्जन्मनविद्यते॥
ज्ञानमुत्पद्यतेसद्यःस्वात्मनःपरि
पूर्णता॥४८॥योगेपस्तुभिर्नितत्सेव्यं
मनध्वंसविघ्ननां॥श्रीगुरोःकरू
णापांगोयत्कृतेतत्स्वेवधृवं॥४९॥

१३

पुरातनमितीहासंश्रणुध्वंतद्द्विजो
त्तमाः॥इंद्रस्यचलागत्रहादूस्यरुंप
दत्तोद्विजःपुरा॥५०॥कर्मैकनिष्ठःस
ततंसदाचारप्रियंसदा॥नसाधि
तिकृतंकर्ममन्यतेहृदिसर्वदा॥५१॥
पुनःरुंकाकुलंकर्मकरोत्येवनतथा
ददात्॥कृतेसौविरुद्धंमनुतेविषादं
गाहतेपुनः॥५२॥इतिसंरुायबुधे
स्कृतस्याप्रदापुषःक्षतिः॥नीतो
सौधर्मसदनंपुण्यपापविचार
णं॥५३॥तत्रैवचित्रगुप्तेनकर्म
तस्यविनिश्चितं॥कृतोनापदैद्दि

१२

कंकर्मवृथागतमितिस्फुटं॥५४॥
मन्यतेतस्ययत्पापंतेनास्यनरके
स्थितिः॥सभुक्तानरकानुग्रानकी
टजन्मगतानिच॥५५॥तस्मात्
रुंकाकुलंक्षेत्रंतस्येदंकर्मणःफ
लं॥अप्रत्पक्षीसत्तत्तीर्थेपीत्वा
चंस्याजलंस्नाणात्॥५६॥विमुक्तः
पक्षिदेहेनब्राह्मणोप्रसबुद्धि
मान्॥उत्पन्नंसहसाज्ञानंयेने
परपातिचिन्मयं॥५७॥विश्वंच
राचरंस्वात्मरूपंजलतरंगवत्॥
अंबुधारामिधंतीर्थमुत्तरस्य

१४

त्रिशालयात्॥५८॥ तत्र स्नात्वा च
पीत्वा च मल्लारिं यस्तु पश्यति॥
मुच्यते प्राकृतैः पापैः स याति त्रि
दशालयं॥५९॥ अत्रेतिहासम
प्येकं प्रवदन्त्यृषयः पुरा॥ आसी
दवंत्यां कंदर्पो भूपतिः श्रीप्रता
पवान्॥६०॥ तेन राज्यमदांधे
न प्रलोभं प्रापिता स्त्रीयः॥ अ
न्येषां दुतिकाद्योगैर्वस्त्रालंका
रभूषणैः॥६१॥ अन्यैश्च विवि
धैर्भोगैः सुवर्णानंदछया॥

१४

बभूव गोचरो मृत्योः स राजा का
लेन शासनात्॥६२॥ लिंगोदहस्य
योगेन दूतैर्नीतो यमालयं॥ ब
हुधा नरकान् सोपि बुभुजे ती
व्रदुःसहान्॥६३॥ चिरं ततो मु
क्तो रोषः पापैर्मुक्तो दिवं ययो॥
विधात्राष्टं गरुडरूपेण संसारे वि
नियोजितः॥६४॥ कदाचिदं वुधा
रेस्मिंस्तरंगे राप्लुतः क्षणं॥ स्थि
तके लहडारके यस्मिन्नूनं यत्प्र
जनाय च॥६५॥ तद्दंघल्लीनो

९५

त्ममरैः सहते नशिवंयये॥अ
पश्य तत्रमल्लारिं जहौफेंगाक
लिवरं॥६६॥पुनः कंदर्पकूपोसौकं
दर्पाहितिपालकः॥बुमुजेंसक
लांपृथ्वीसाब्धिद्वीपां सपर्वतां॥६७॥
सुधासुधवलौकीर्तिलेभेधर्म
तः सदा॥६८॥इतिश्रीब्रह्माड
पुराणेपंचमस्कंदे क्षेत्रखंडेम
ल्लारि महात्म्ये अष्टतीर्थवर्ण
नाएकोनविंशमोध्यायः॥१९॥
ॐ ऋषयऊचुः॥मुनीशाश्रुत

९५

म

मस्माभिष्टतीर्थफलंमहत्॥तथा
पिश्रोतुमिछामस्तीर्थान्यन्या
नितेमुखात्॥१॥सनत्कुमारउवा
च॥श्रुयतांमुनयस्तीर्थफलंप्रे
मपुरस्थितं॥सप्तजन्मकृतंपापं
तत्क्षणादेवनश्यति॥२॥स्नात्वाम
ल्लारितीर्थेचमल्लारियस्तुपश्य
ति॥ब्रह्महत्यादिकंपापंतस्यन
श्यतितत्क्षणात्॥३॥स्नात्वास्त
र्ष्यापिधेहि तीर्थेमासमेकं
शुचिर्नरः॥मल्लारेप्रांगणेनकं

१६

दिवं सेवेत नुद्धिमान्॥४॥ तस्या
ष्टादशाकुष्टानि नश्यंति शिवतां
व्रजेत्॥ लभेत भोगानखिलान्य
शो लक्ष्मी सुखायुषं॥५॥ क्षेत्र
स्य पूर्वदिग्भागे शोणतीर्थमनु
त्तमं॥ तत्र स्नात्वा शिवं नत्वा मुच्य
ते देहपातकैः॥६॥ वैतरण्यां तु
यः स्नात्वा सूर्यद्रोंगहणे नरः॥ म
क्ष्यार्थं च ततः पश्येद्विष्णुलोकं स
गच्छति॥७॥ पश्चुरामाभिधं ती
र्थं स्नानान्मुक्तिप्रदं नृणां॥ शि

१६

वतीर्थं महापुण्यं स्नात्वा पश्यति
यः शिवं॥८॥ मोक्षार्थी लभते मो
क्षं भोगार्थी भोगमाप्नुयात्॥ क्षे
त्रस्य दक्षिणे भागे कोटितीर्थं म
हाफलं॥९॥ तत्र स्नानेन दानेन ना
शमायांति कोटयः॥ तत्समीपे
महापुण्यमश्वतीर्थं सुदुर्लभं॥१०॥
तत्र स्नात्वा च दत्वा च स्वर्गं यां
ति नराः स्वयं॥ तत्संनिधौ शक्तितीर्थं
शक्तिलोकप्रदायकं॥११॥ स्ना
नमात्रेण लोकानां भुक्तिं मुक्तिं
च विंदति॥ क्षेत्रस्य पूर्वदिग्भा

१८

गोउग्रकुंडे सुतीर्थकं ॥१२॥ तत्र
स्नानेन दानेन शतयज्ञफलं ल
भेत् ॥ तीर्थे गणपतेस्तत्र स्नात्वा
येल्लडुकान् बहून् ॥१३॥ सदक्षि
णान् ब्राह्मणेभ्यः प्रयच्छंति गणा
धिपं ॥ येनतत्र च नरास्ते षां वि
घ्नं दूरं पलायते ॥१४॥ भैरवेणास्व
हस्तेन मार्गायां पाहतः किटिः ॥
कालभैरवकुंडाख्यं जातं भैर
वशासनात् ॥१६॥ तस्योदकस्प
र्शमात्रात् मर्त्यो रैः प्रयतो व्रजे

१८

त् ॥ स्नानेन लभते मुक्तिं भोगान्भ
ल्लो दिशासनात् ॥१७॥ प्रयागसं
गमो नद्यार्थत्र न्यग्रोधपादयः ॥
आस्ते यदा माघमासे दीवावर्धो
दितेनदः ॥१८॥ यः स्नात्वा मासमे
कं तु प्रयागफलमश्नुते ॥ सर्व
तीर्थे च यः स्नाया त्सर्वतीर्थफ
लं च सः ॥१९॥ तीर्थमेकादशा
ख्यातं तत्रैकादशवासरं ॥ स्ना
त्वा मल्लद्विषं पश्येद्रुद्रलोके स
पूज्यते ॥२०॥ मल्लस्य वारुणं चा
स्त्रं पतत्रशांतं महीतले ॥ तत्रापि

१८

द्वारुणं तीर्थं तत्स्नानान्मुक्तिदं न्र
णां ॥ २१ ॥ यत्र प्रक्षालितो पादो पा
र्वत्या लीलया निजे ॥ तत्रा प्यूत्पा
र्वती तीर्थं भैरवेणाभि वंदितं ॥ २२ ॥
तत्तोयेनाभिसंसिक्ता कोपाद्गंगा
महीगता ॥ नमंजभैरवे सोपार्व मा
त्या चसदाशिवः ॥ २३ ॥ पार्वतीगं
गयोरैक्यं गंगाख्या कसिकाभिधं ॥
निर्ममे सुदरं रूपं प्रीत्या कंठे दधा

१८

वयत् ॥ २४ ॥ शक्तिर्येन जगत्पूज्यं
सुरासुर नमस्कृतं ॥ तत्तीर्थस्नान
णा

मात्रेण सर्वान्भोगान्लभेत्पुमान् ॥
२५ अंते गुरुमुखात् ज्ञानं सच्चिदानं
दविग्रहं ॥ भ्यावतारं मल्लारं मी
र्गे प्रेमपुरं प्रति ॥ २६ ॥ भोगावत्यां तु
यत्स्नानं शतयज्ञफलप्रदं ॥ अगस्ति
स्तो गौतमश्चात्रिः पुलस्त्यो भृगुरं
गिरा ॥ २७ ॥ भरद्वाजो वसिष्ठश्च क
श्यपः शौनकस्तथा ॥ जमदग्निर्मी
मुद्गिश्च च्यवनश्च सनातनः ॥ २८ ॥
अंबरीषः सुराचार्यः कहोलश्च प
राशरः ॥ मांतगः पुंडरीकश्च कौ
शिकः कण्वसंज्ञितः ॥ २९ ॥ वत्सो

वैश्वानरो बोधीमांडव्यः कुंडला
भिधः ॥ व्यासः सांख्यायनः कुसो
गालवः सैापारिस्तथा ॥ २० ॥ वात्सा
यनश्च शांडिल्यो मंडुकायनद्रुत्य
पि ॥ वाल्मिकी कृतजो वालिर्हैमि
र्यत्र कृततपः ॥ २१ ॥ तत्तीर्थं तत्त्वदा
र्ब्यायनं पणा मुक्तिप्रदं शिवं ॥ मल्ल
हैराज्ञया स्नानमात्रात्प्रेमपुरस्थि
ता ॥ २२ ॥ ऋषिनामानि तीर्थानि पं
च त्रिंशद्द्विजोत्तमाः ॥ अग्निकुंडा
भिधं तीर्थं स्नानमात्रेण पंचपंण ॥ २३ ॥
दहत्यश्रीपदं शीघ्रं महतामेन

सांचयं ॥ यमतीर्थे च यः स्नाया
त्स यमं नैव पश्यति ॥ २४ ॥ अव
गाहेन कंदर्पतीर्थस्य सुभगो
भवेत् ॥ यः स्नायाद्ब्राह्मणस्ती
र्थे ब्रह्मलोकं स गच्छति ॥ २५ ॥
स्नात्वा हरिहरे तीर्थे हरीशप्रिय
तां व्रजेत् ॥ कुबेरतीर्थे यः स्नाया
त्स धनी भवति ध्रुवं ॥ २६ ॥ स्नाने
न वायुतीर्थस्य बलवान् जा
यते नरः ॥ महीमाषष्टितीर्थ

नांब्रह्मणासमुदीरितः॥३७॥सुल
भः सर्वलोकानांभुक्तिमुक्तिप्र
दायकः॥धनवान्बलवान्वी
रः पुत्रवाञ्जायतेनरः॥३८॥इति
श्रीब्रह्मांडपुराणे पंचमस्कंदे
क्षेत्रखंडे मल्लारिमहात्म्येषष्ठि
तीर्थवर्णनंनामविंशतिमोध्या
यः॥२०॥ॐ ऋषयऊचुः॥ब्रह्म
पुत्रत्वयाख्यातेतीर्थानांवर्ण
नं श्रुतं॥तेनतस्मात्वयं नूनंत्वत्प्र
सादेनसन्मुने॥१॥कैलासिद्धि

प्रदेन्द्र णंमल्लारेः पूजनात्फलं॥इ
च्छामः सर्वदाश्रोतुंयद्दुर्लभं भुवन
त्रये॥२॥सनत्कुमारउवाच॥कथ
यामिसमासेनरहस्यपरमेश्वरं॥
पूजनस्यफलंविप्राः श्रवणात्स
र्वकामदं॥३॥पिकुर्वंतिसदाभक्ति
मल्लारेस्तेजनाः प्रियाः॥मल्लारि
णाशिवेनोक्ता भक्तिरष्टविधाव॥४॥
मल्लारिउवाच॥भक्तिः प्रीतिस्तथा
कांक्षाममध्यानंतथाजपः॥पूजा
नुमोदनंस्तोत्रमावेशेनोपजी
वनं॥५॥भक्तिरष्टविधाह्येषा

यास्यां म्लेंछो पिवन्नीत॥ स विप्रेंद्रो
मुनिः श्रीमान्स यतिः स च पंडि
तः॥६॥ स मुक्तः सर्वपापेभ्यो त्रि
वलोके महीयते॥ गम्ह भ्रूतपिशा
चो गंडाकिनीपूतनादयः॥७॥
चौराः सर्पा गजा व्याघ्रा न पीडां
तस्य कुर्वते॥ राजानो मित्रतां या
ति वादिनो मुकतामपि॥८॥ आप
दः शत्रवो रोगाश्चेटकोपविषाणि
च॥ अभिचाराः कुयंत्राणि न स्पृशं
ति च तं नरं॥९॥ न मे प्रियश्चतुर्वेदी

विप्रो विद्याविशारदः॥ याज्ञिकः
श्रोत्रियो वा स्यादेवतादस्य पूजं
कः॥१०॥ प्रियो मे सर्वदा यस्तु म
द्भक्तश्चातिथिप्रियः॥ तस्मै देयं
ततो ग्राह्यं स च पूज्यो यथा ह्य
हं॥११॥ यो मां सर्वगतं पश्येत्सर्वं
च मयि संस्थितं॥ तस्याहं नित्य
मात्मस्थस्तारंगे सलिलं यथा॥१२॥
इति भक्तिः समासेन कथिता मु
निसत्तमा॥ इदानीं सविशेषेण
भक्तिः सम्यक् निगद्यते॥१३॥

१०२

आचार्यं तु समभ्यर्च्य सर्वस्वे-
न स्वशक्तितः॥ सुवर्णा वस्त्राभ-
षाद्यैः परितोषं परं नयेत्॥१४॥
लब्ध्वा तस्य मुखांभोजान्महा-
देवं मंत्रमुत्तमं॥ न्यास पूजाविधिं
सर्वं ध्यानमासनपूजनं॥१५॥
वाजपेयमनुं धीमान् ध्यानपू-
र्वं सुभक्तिमान्॥ लभते तत्फलं
भक्तः सदाचारः शुचिर्नरः॥१६॥
शुचौ पूजागृहे रम्ये धौते वा गो-
मयान्विते॥ धौतां शुक वितानेन

१०२

च पुष्पमालोपशोभिते॥१७॥ सुव-
र्णस्यार्चितां मूर्तिं कृत्वा कामदा-
यिनी॥ तदभावे तु रौप्यस्य ताम्र-
स्य दारुजेय वा॥१८॥ शैलीं पृथ्वी
मयीं वापि प्रतिष्ठाविधिपूर्वकां॥ त्रि
शूलं डमरुं खड्गं पानपात्रधरां
शुभां॥१९॥ युक्तां चंगमाम्नाकस्या
सवीलं कोटिशोभिनी॥ वस्त्राद्य
लंकृतां तां च मनसा नापि चिं
तितां॥२०॥ माहात्म्यपुस्तकं चै
तदग्रे वा स्थापये त्सुधीः॥ सु

१०३

वर्णेराजतेपीठेतांमन्नजेदाऽजे
पवां॥२१॥सुवस्त्रांतरितेतस्मि
न्संस्थाप्यार्घ्यंपुरस्ततः॥क
र्पूरचंदनाद्यैस्तदापूर्यमनुपू
र्वकं॥२२॥तदंबुबिंदुसंसर्गिकु
सुमाद्यैःसमर्चयेत्॥मल्लारि
मावसंपुक्तंश्वेणुध्वंतत्पलं
द्विजाः॥२३॥पारिजातस्यकुसु
मैर्मल्लारिंप्रजयेत्सुधीः॥प्र
यातिद्रुपदंशात्कोब्रह्मत्वमधि

१०३

गच्छति॥२४॥अर्चयेदंबुजैःशु
क्लैःनीलैरक्तैर्मणिद्विषं॥कल्प
लदंवसेत्स्वर्गेसरात्रेःसमतां
गतः॥२५॥रुंस्ववर्णास्वर्णावर्णा
श्रोणावर्णाचमालती॥अर्चये
त्कुसुमैस्तस्यामल्लारिंदेवभूप
तिं॥२६॥आब्रह्मकल्पंलभतेसु
द्धितिंशिवसंन्निधो॥इहलोके
शुभान्कामान्कमलालंकृतो
नरः॥२७॥कुंदरक्तैःसितैःपीतैः
शतपत्रैर्यजेद्विवं॥पारिजातस

१०४

मं तस्य फलं पूर्णमनोरथं ॥२८॥ हे
मनः पुष्पाणि पः हुत्वा कलधौत
स्य वा पुनः ॥ मेरालम र्चयेद्देवं पा
रिजातफलं व्रजेत् ॥२९॥ चंपके
र्मुचकुंदैश्च पुन्नागैः सुरपर्ण
जैः ॥ पाटलैर्मल्लिका चूतैः किंशु
कैर्नागकेसरैः ॥३०॥ मल्लिं पूज
येद्यस्तु रुद्रं लोके स पूज्यते ॥ अ
वाप्नुनि मला न्भोगान् कीर्ति
दिग्वलयांकितां ॥३१॥ कदंबैः
शतकौसंभैरलैरवंति काम
वैः ॥ कांचनारस्य कुसुमैः कर

१०४

वीरैः सितासितैः ॥३२॥ मल्लारिं पू
जयेद्यस्तु कलेर्दोषैर्न लिप्यते ॥
प्रयाति विविधान्भोगान् रुद्र
लोके महीयते ॥३३॥ कोकनद्दा
र्ककनकैः सिंधुवादसमुद्भवैः ॥
जपाबंधूकसिंदूरैः कर्णिकाणि
दिमल्लिकैः ॥३४॥ पुष्पैः संपूजये
द्देवं स याति परमां गतिं ॥ लक्ष्मे
॥३५॥ कद्राह्वप समुद्भूते रगस्त्येश्च यु
तैर्हस्तजैः ॥ अर्चयेत्पार्वतीशं
यः शतपत्रफलं लभेत ॥३६॥

१०५

पाच्या समर्चयेद्यं पुष्कद्रोणगिरेण
वा पुनः ॥ मल्लारेः प्रेमपात्रं हं आक
ल्पं सत्र जै छेदनी ॥ ३७ ॥ नागवल्ली
दलैः शुभ्रैः पीतैः कृष्णैर्वा पूजयेद्विभुः ॥
सयाति नागलोकस्य स्वाम्यं मल्ला
रिशासनात् ॥ ३८ ॥ सुकोमलैश्च चू
ताग्रैश्च जंबुगैरिस्निग्ध लोहितैः ॥
यः पूजयति मल्लारिं सर्वलोके
सुपूजितः ॥ ३९ ॥ सुरूपाः सुभगा
धन्याः स्त्रीणां भवंति शतायुषः ॥ मंजु
लावापि वलारेणैन स्वात्मेज्ञानेकत
त्परः ॥ ४० ॥ बिल्वपत्रैश्च राजानो

१०५

न्नमो ते स्वर्गसंश्रयाः ॥ गंगापत्रीद्रो
णपुष्पी सुरपर्णीमरुबकैः ॥ ४१ ॥ ब
र्बरी तुलसीभिश्च पूजितो मल्लसू
दनः ॥ ते वसंति हि कैलासे कल्पको
टिशतानि च ॥ ४२ ॥ दुर्वापामार्गपू
जाभिः परितुष्टः सदाशिवः ॥ आयु
रारोग्यमैश्वर्यं प्रदत्ते न संश
यः ॥ ४३ ॥ चैत्रशुक्लचतुर्दश्यां मितद्रु
रश्मिन्दिने पवा ॥ मल्लारिं दमनेनै
व पूजयेत्सुमत्सवं ॥ ४४ ॥ स याति
भोगान्दिव्यान् लोकान्परे च परां गतिं ॥
भैरीन्दमेयते शीघ्रं मित्याह भग

वं २

हे
३ हो

बान्नूशिवः॥४५॥ पूजयेत्तंदुलै
र्धूर्तैरजनीचूर्णदोजितैः॥ मुख
स्तंभं कदोत्येव शत्रूणां वादिना
मपि॥४६॥ धूपं दीपं च नैवेद्यंख
द्यपानं पञ्चतथा॥ तांबूलं च स
कर्पूरं चंदनं म्रगनाभिजं॥४७॥
वस्त्रालंकाररत्नानि नार्यः कुं
कुममुत्तमं॥ अश्वं वित्तानुसा
रेण सुवर्णं चामरादिकं॥४८॥
गीतं वाद्यं प्रेक्षणीयं जयघंटा
समन्विते॥ अन्यांश्च विविधा

१०६

न्भोगानाये पर्येति सुरेश्वर॥४९॥ म
ल्लारे स्तेजनाचाष्टैताग्॥ न्याति क
लौ भुवि॥ यद्यच्चितो चिंतयेति प्रा
प्नुवंत्यखिलं च तत्॥५०॥ सर्वोप
भोगा कमलाद्रत्नालंकारपोषितः॥
वाजिनः कुंजरास्तु गाः मल्लारेपूज
नात्फलं॥५१॥ वसंतकेलिलीला
भिरूपं चाद्यैर्यथा विधेः॥ चैत्रशु
क्ले द्वितीयादिमासमेकं महोत्स
वात्॥५२॥ पूजयेन्महाकसायु
कं मल्लारिं देवमप्रपाति॥ सस्तुसौ

१०७

कामिनीहस्तात्चामरैर्वीजितः द्वि
तौ ॥ ५३ ॥ कंदर्पमूर्तिर्भवति राज
तुल्यः प्रतापवान् ॥ सेवंते सिद्धगं
धर्वायक्षविद्याधरार्चिताः ॥ ५४ ॥
रंभातिलोत्तमामुख्यास्तं कैलासे
नरोत्तमे ॥ सम्यक्हरिप्रसादेन त्रि
वस्यानुचरो भवेत् ॥ ५५ ॥ आषा
ढे श्रावणे वापि मासे यस्तु पवित्र
के ॥ दिनमेकं तु चासाद्य पवित्रो
जायते नरः ॥ ५६ ॥ सप्तजन्मकृतं
पापं विलयं याति तस्य वै ॥ लभ
ते मुक्तिं परमां श्रीमन्मल्लारिदर्श

१०७

नात् ॥ ५७ ॥ महानवम्यां मल्ला
रेर्दिव्याः प्रीतिपुरःसरं ॥ शृणोति
कलहे यस्तु कुरुते प्रजनं द्वयोः ॥
॥ ५८ ॥ नारीणां प्रेमपात्रं स्यात् नारी तु
सुभगा भवेत् ॥ मोक्षार्थी लभते
मोक्षं मन्यथा स्वर्गमाप्नुयात् ॥ ५९ ॥
मार्गादि दिवसा यावदेकं ह्यद्या
द्विजादिकोन ॥ आषष्ठित्रा जपे
द्विप्रान्बहूनो वैभवेच्छया ॥ ६० ॥
लक्ष्मीस्तस्य कुले गेहे सोल्लासा
नंदते ध्रुवं ॥ यो त्रामल्लारिदिवस्य

१०८

मार्गशीर्षपष्ठ्यादि पर्वसु ॥ ६१ ॥ कुर्वं
ति ते षां यज्ञाः स्युस्सुः पदानि पदे
पदे ॥ यद्धितं व्ययमाप्नोति मार्गेत
स्मिन्नु तदक्षयं ॥ ६२ ॥ सुधारूपेण
लभते पुमान्स्वर्गे न संशयः ॥ ये
मल्लारिं समुद्दिश्य सुवर्णगोतुरं
गमान् ॥ ६३ ॥ वस्त्रालंकारद्रव्याणां
नि रत्नानि निजशक्तितः ॥ ददति
न प्रयच्छंति तेषां संनिहितः शि
वः ॥ ६४ ॥ यज्ञकोटिफलं पूर्णं जा
यते नात्र संशयः ॥ उपोष्य ज्ञानिना
वारेनु मल्लारिं प्रयांति ये ॥ ६५ ॥ श्री

१०८

पूर्णकामाः सलक्ष्मीका नराः स
र्वा भवंति ते ॥ विघ्नानि नाशमायां
ति तेषां न रणं महंति च ॥ ६६ ॥ एके
नैकं रवेवीरे कदाचित्कुरुते नरः ॥
शिवस्य मात्राणि यावंति तावद्वर्षा
णि जते ॥ ६७ ॥ पियूषं सेवते नित्यं
स्वर्गे शक्रस्य संन्निधौ ॥ मल्लस्य
हंतुः प्रीत्यै ये कुंकुमाक्षतपूर्वकं ॥ ६८ ॥
तांबूलदानं कुर्वंति देवस्ते षां स
मीपगाः ॥ प्रांगणे रपरेशस्य हरि
द्राचूर्णसंभवाः ॥ ६९ ॥ पतंति पां

१०६

संवेष्टमोयेषांपूजाविशेषतः॥
यावंतोगगनोध्दृतारत्नावह्नूर्ष
त्रातानि च॥७०॥प्राप्नुवंतिमहा
भागान्त्रिवंलोकेसनातनो
न्॥इहलोकेपिविविधान्सर्वा
श्चयकिरान्परान्॥७१॥उमा
कांतस्यपूजांयःकुर्यात्सच
सुखीभवेत्॥७२॥इतिब्रह्मां
डपुराणेपंचमस्कंदक्षेत्रखंडे
मल्लादिमहात्म्येपूजाविधानं
नामएकविंशतिमोध्यायः॥२१॥

१०६

ॐसनत्कुमारउवाच॥तस्मात्सर्व
प्रयत्नेनमयिभक्तिःसुदुर्लभा॥लं
भितेमानुषेसातुनपर्वसुकृतेर्विना॥१॥
येषांगृहेमदीयातुप्रतिमापूज्य
तेसदा॥तेषांगृहेसदालक्ष्मीर
नंतास्यात्सुरर्षयः॥२॥इदंमदी
यंमाहात्म्यंपुस्तकेलिखितंस
दा॥तिष्ठतेतस्यमाहात्म्यंश्रृणु
ध्वंभोद्विजोत्तमाः॥३॥तत्रनोग्र
हभूतेशाःशाकिनीडाकिनीत
था॥पूतनाश्चमहामायाकृत्या

रक्षः पिशाचकाः ॥ ६ ॥ प्रेतभैरव
कूष्मांडास्तथा च ग्रहमातरः ॥ ये
चक्रुरग्रहाः सर्वे सहजाश्च जरा
१०१० रसाः ॥ ५ ॥ व्याघ्राः सर्पाश्च जं
गाश्च तस्करा व्याधयोपि च ॥
आपदेशीककोलाश्च तथा
भूचर देवचराः ॥ ६ ॥ यक्षगंधर्व
यक्षीण्यश्चेटकोपविषाणि च ॥
ये पूर्वजन्मकलुषात्प्रभवा रो
गास्त्र चयाः ॥ ७ ॥ उपघाताश्च
ये चान्ये दुष्कृतसमुद्भवाः ॥ १०१०
न पीडां तत्र कुर्वंति सौमाग्रान्ना

न्यथा भवेत् ॥ ८ ॥ गृहे तस्य म
हालक्ष्मीः कल्यांतासंततिश्चि
रं ॥ किमत्र बहुनोक्तेन तत्कुल्लं
दृश्यते मया ॥ ९ ॥ एतन्मद्दीयं मा
हात्म्यं यः शृणोति द्विजोत्तमाः ॥
यावद्दक्षरमर्यादंसौश्वमेध
फलं लभेत् ॥ १० ॥ यः श्रावयि
ष्यति नरो माहात्म्यं मम मुत्तमं ॥
सोहमेव न संदेहः पूज्यो व
केत्रश्च भक्षणेः ॥ ११ ॥ योप्यस्या
प्येतमप्येकं शृणोत्यनुमुखा
दपि ॥ सोचिरेणैव कालेन म

१०११

मयातिसलोकतं ॥१२॥ एतंन्म
दीयंमाहात्म्यंयःपठेत्प्रयतोन
रः॥सोचिरेणैवकालेनलभते
वांछितंफलं॥१३॥अष्टम्यांचन
वम्यांचचतुर्दश्यांविधूदये॥
शिवरात्र्यांतथाचंपाषष्ठ्यांयप्र
यतोनरः॥१४॥पठतेशृणुतेवा

१०११

पितत्फलंप्रोच्यतेकथं॥त्रिंश
त्कोट्यापियेदेवारुद्राधिकाये
पिसर्वशः॥१५॥ममशासनतः
सर्वेतस्यकिंकरतामियुः॥नाने
नसदृशंपुण्यंनानेनसदृशंफ

लं॥१६॥नानेनसदृशोयज्ञोना
नेनसदृशोमनुः॥बहुनात्रकि
मुक्तेनजपयज्ञव्रतानिच॥१७॥
तीर्थदानतपोधर्मदेवतायत
नानिच॥वापीकूपतडागानि
येचान्येधर्मसंचयाः॥१८॥नार्हं
तिश्रवणस्यास्यसर्वेसाहस्र
किंतनुः॥दंष्टेनकष्टेनापिबला
द्वापिप्रसंगतः॥१९॥यःशृणो
तिनरःसोपिममवल्लभतामि
यात्॥नमेप्रियतरस्त्वास्वामी
नमेलंबोदरःप्रियः॥२०॥६॥

नतस्याभे प्रियंतो गोरी यथा श्रोता
स्यमानवः ॥ किंतेन जातेनसु
तेन सर्वथा ॥ २२ ॥ योभक्तिमान्यो
मयिसर्वभावैः ॥ दहाम्यहं पातका
नांत्रीसंचयंमद्रोहकरी नहिवि
द्यते सुखं ॥ २३ ॥ अस्यस्तोत्रस्य
माहात्म्यश्रु तस्यपठितस्य च ॥
शेषोप्पनंतवदनैर्वक्तुं पारं नया
स्यति ॥ २४ ॥ दीर्घायुरत्रे ब्रह्मापि
चतुर्वदनपंकजैः ॥ नवक्तुं पारं
नोयातिमाहात्म्यश्रवणस्य
च ॥ २५ ॥ तस्मात्सर्वप्रयत्नेन
सर्वभावेन सर्वदा ॥ अहमेवबुधैः
सेव्यो नान्यः कश्चिदिहा नविद्यते ॥ २६ ॥
तस्मात्किमत्र बहुनायेमे भक्तः
सनातनः ॥ सोऽहमेवनसंदेहोम
मेतद्धचनंतथा ॥ २७ ॥ सनत्कुमा
रउवाच ॥ एवमुक्त्वा तु मल्लारिस्ता
न्सर्वान्विससर्ज च ॥ तेपि प्रहृ
ष्टमनसः सुखं स्वस्थानमाययुः ॥ २८ ॥ अष्टाशीतिसहस्राणि तत्
स्मात्पूर्वं कलौ युगे ॥ पक्षपातेन
विप्राणां मे मार्तंडः सप्रपतिः ॥ २९ ॥

१७२ सतत्र भुक्तिं मुक्तिं च कलौ सिद्धि
प्रदं नं(?) तस्मात्कलियुगे ना
न्यः प्रभवो विद्यते सुराः ॥२९॥ त्रि
कउवाचा ॥ एवमुक्त्वा तु विप्रर्षे म
हादिं मनसार्चयेत् ॥ ऋषयोपि
महात्मानं दृष्ट्वा चैव प्रतुष्टुवुः ॥३०॥
अतः कलियुगे नान्यः प्रभावो
विद्यते सुराः ॥ ऋषय ऊचुः ॥ मह
र्षे दुःखपंकस्थाव यमुद्धरिता
स्त्वया ॥३१॥ अस्य क्षेत्रस्य माहा
त्म्यं हर्षश्चेतसि जायते ॥३२॥ ततो १७२

देव
धिको क्षेत्रिको देवो देवान्महेश्वरा
त्॥ यस्य वेदा न चत्वारो रूपं वि
दति तत्त्वतः ॥३३॥ किमत्र बहुनो
क्तेन जीवदानं त्वया कृतं ॥ श्री
शिव उवाच ॥ एवं क्षेत्रमहात्म्या
नं ते विप्रा मुनिसत्तमाः ॥३४॥
स्वाश्रमानाययुः सर्वे पञ्चवेद
तपोत्सवाः ॥३५॥ ते क्षेत्रं तीर्थ
मप्येकं भुक्ति मुक्तिप्रदं शिवं ॥
अद्विहिनं म पादेवि त्वया च कृ
पया [illegible] ॥३६॥ येन केनापि

१।१५

प्रावेनयद्यदिच्छतिमानवः॥ तत्सर्वंचप्रग्रस्यामितत्रचाहंसर्वं-
त्यपि॥ २९॥ तस्मात्सर्वप्रयत्नेन
सर्वभावेनसर्वदा॥ अहमेव
बुधैःसेव्योनान्यःकश्चनविद्यते॥
॥ ३२॥ तायद्गुह्यंपरमंदेविधन्यंपरमधा
र्मिकं॥ कथितंतेमाहादेविप्रेमणा॥
तववरानने॥ ३१॥ नकस्यापिप्र
दातव्यंश्रद्धाहीनेषुकश्चन॥ ३३॥
इतिश्रीब्रह्मांडपुराणेपंचमस्कंदे
क्षेत्रखंडेश्रीमल्लारिमहात्म्येमल्लारिवाक्यनामस्तोत्रप्रशंसा १।१५

नामद्वाविंशतीमोध्यायः॥ २२॥
श्रीमार्तंडभैरवार्पणमस्तु॥ छ॥
सके १७०२८ क्षयनामसंसंवत्मार्ग
शीर्षपक्षेशुध्य ६ मंदवासरशततारा
नक्षत्रेतदिनरोमहणलभटपुणती
मकेरेणउरपाडक्षेत्रीरामचंद्रस
निधालिखितं॥

११५ ११५

[OrderDescription]
,CREATED=04.09.19 14:16
,TRANSFERRED=2019/09/04 at 14:46:49
,PAGES=117
,TYPE=STD
,NAME=S0001625
,Book Name=M-548-SHRI MALLARIMAHATMAY
,ORDER_TEXT=
,[PAGELIST]
,FILE1=00000001.TIF
,FILE2=00000002.TIF
,FILE3=00000003.TIF
,FILE4=00000004.TIF
,FILE5=00000005.TIF
,FILE6=00000006.TIF
,FILE7=00000007.TIF
,FILE8=00000008.TIF
,FILE9=00000009.TIF
,FILE10=00000010.TIF
,FILE11=00000011.TIF
,FILE12=00000012.TIF
,FILE13=00000013.TIF
,FILE14=00000014.TIF
,FILE15=00000015.TIF
,FILE16=00000016.TIF
,FILE17=00000017.TIF
,FILE18=00000018.TIF
,FILE19=00000019.TIF
,FILE20=00000020.TIF
,FILE21=00000021.TIF
,FILE22=00000022.TIF
,FILE23=00000023.TIF
,FILE24=00000024.TIF
,FILE25=00000025.TIF
,FILE26=00000026.TIF
,FILE27=00000027.TIF
,FILE28=00000028.TIF
,FILE29=00000029.TIF
,FILE30=00000030.TIF
,FILE31=00000031.TIF

FILE32=00000032.TIF
,FILE33=00000033.TIF
,FILE34=00000034.TIF
,FILE35=00000035.TIF
,FILE36=00000036.TIF
,FILE37=00000037.TIF
,FILE38=00000038.TIF
,FILE39=00000039.TIF
,FILE40=00000040.TIF
,FILE41=00000041.TIF
,FILE42=00000042.TIF
,FILE43=00000043.TIF
,FILE44=00000044.TIF
,FILE45=00000045.TIF
,FILE46=00000046.TIF
,FILE47=00000047.TIF
,FILE48=00000048.TIF
,FILE49=00000049.TIF
,FILE50=00000050.TIF
,FILE51=00000051.TIF
,FILE52=00000052.TIF
,FILE53=00000053.TIF
,FILE54=00000054.TIF
,FILE55=00000055.TIF
,FILE56=00000056.TIF
,FILE57=00000057.TIF
,FILE58=00000058.TIF
,FILE59=00000059.TIF
,FILE60=00000060.TIF
,FILE61=00000061.TIF
,FILE62=00000062.TIF
,FILE63=00000063.TIF
,FILE64=00000064.TIF
,FILE65=00000065.TIF
,FILE66=00000066.TIF
,FILE67=00000067.TIF
,FILE68=00000068.TIF
,FILE69=00000069.TIF
,FILE70=00000070.TIF
,FILE71=00000071.TIF

FILE72=00000072.TIF
,FILE73=00000073.TIF
,FILE74=00000074.TIF
,FILE75=00000075.TIF
,FILE76=00000076.TIF
,FILE77=00000077.TIF
,FILE78=00000078.TIF
,FILE79=00000079.TIF
,FILE80=00000080.TIF
,FILE81=00000081.TIF
,FILE82=00000082.TIF
,FILE83=00000083.TIF
,FILE84=00000084.TIF
,FILE85=00000085.TIF
,FILE86=00000086.TIF
,FILE87=00000087.TIF
,FILE88=00000088.TIF
,FILE89=00000089.TIF
,FILE90=00000090.TIF
,FILE91=00000091.TIF
,FILE92=00000092.TIF
,FILE93=00000093.TIF
,FILE94=00000094.TIF
,FILE95=00000095.TIF
,FILE96=00000096.TIF
,FILE97=00000097.TIF
,FILE98=00000098.TIF
,FILE99=00000099.TIF
,FILE100=00000100.TIF
,FILE101=00000101.TIF
,FILE102=00000102.TIF
,FILE103=00000103.TIF
,FILE104=00000104.TIF
,FILE105=00000105.TIF
,FILE106=00000106.TIF
,FILE107=00000107.TIF
,FILE108=00000108.TIF
,FILE109=00000109.TIF
,FILE110=00000110.TIF
,FILE111=00000111.TIF

FILE112=00000112.TIF
,FILE113=00000113.TIF
,FILE114=00000114.TIF
,FILE115=00000115.TIF
,FILE116=00000116.TIF
,FILE117=00000117.TIF
,